

1^e Turap Dantumadiel 2022

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Programma 1: Ynwenner en Bestjoer.....	5
Programma 2: Mienskip.....	18
Programma 3: Soarch en Wolwêzen.....	25
Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	34
Programma 5: Wenjen en Omjouwing.....	43
Programma 6: Iepenbiere Romte	55
Algemiene dekkingsmiddels	63
Overhead	66
Heffing VPB	68
Onvoorzien	70
Totaaloverzicht financieel effect 1e rapportage 2022	71
Effecten voor de meerjarenraming 2023-2025	73
Toelichting op de wijzigingen Effecten voor de meerjarenraming 2023-2025	74
Corona	76

Inleiding

Op basis van artikel 6 van de financiële verordening wordt u doormiddel van de tussentijdse rapportage tweemaal per jaar geïnformeerd over de voortgang van de programmadoelen en de financiële stand van zaken. Voor u ligt de 1e tussentijdse rapportage over 2022.

Wat staat er in deze rapportage

Per programma volgt een rapportage op de voortgang van de doelen, subdoelen en activiteiten uit de begroting 2022. Naast de doelen wordt er per programma een overzicht van de financiële afwijkingen gegeven groter dan € 50.000. Doordat de rapportage afgerond is op duizendtallen kunnen er marginale afwijkingen plaatsvinden in de tellingen.

Corona

Aan deze rapportage is de paragraaf Corona toegevoegd. In deze paragraaf wordt ingegaan op de risico's, de extra kosten die gemaakt worden en de compensatie vanuit het Rijk.

Rapportage op voortgang doelen

Door middel van stoplichten wordt de voortgang weergegeven, de betekenis van de icoontjes leggen wij hieronder uit:

	Groen: Realisatie doelstelling ligt op schema.
	Oranje: Realisatie doelstelling loopt vertraging op, maar wordt nog wel gehaald.
	Rood: Realisatie van de doelstelling wordt niet gehaald.
	Vinkje: Activiteit is gehaald / gereed.

Indien een stoplicht op **oranje** of **rood** staat dan is een toelichting verplicht.

Resultaat 1e rapportage

Het resultaat van de 1e rapportage 2022 bedraagt € 599.000 positief waardoor de begroting na verwerking van de 1e rapportage uitkomt op een voordelig resultaat van € 2.278.000.

Het college van burgemeester en wethouders.

Programma 1: Ynwenner en Bestjoer

Waar gaat programma 1 'Ynwenner en Bestjoer' over?

Programmaportefeuillehouder : K. Agricola, R. Kempenaar

Inleiding:

Dienstverlening is een kerntaak van de gemeente.

Daaraan is in de afgelopen jaren dan ook de nodige aandacht besteed, wat onder andere tot uitdrukking kwam in de ontwikkeling en vaststelling van een aantal documenten, zoals de Besturings- en Organisatiefilosofie 2017 (BOF), Centrumregeling en Dienstverleningshandvest Dantumadiel – Noardeast Fryslân 2018 en natuurlijk het nieuwe Dienstverleningsconcept Noardeast-Fryslân en Dantumadiel 2019-2022.

Vanuit het organisatiemotto 'Samen, persoonlijk en in de buurt' zal worden gewerkt aan het optimaliseren van onze dienstverlening. Daarbij wordt deze raadsperiode ingezet op de hierna onder 101.1 t/m 101.3 genoemde speerpunten.

Eén van de opbrengsten van de programmamarkt van maart 2019 is daarbij dat er extra aandacht komt voor bewustwording over (digitale) laaggeletterdheid en hulp voor en doorverwijzing van mensen die daaraan behoefte hebben.

Ten aanzien van interne dienstverlening en bedrijfsvoering worden alleen doelen of activiteiten opgenomen als die bijdragen aan een betere (externe) dienstverlening aan de klant. Het belang van een goede interne bedrijfsvoering voor onze externe dienstverlening is onmiskenbaar.

Gebiedsgericht werken – een vorm van collectieve dienstverlening – maakt onderdeel uit van het programma Mienskip, maar een gebiedsgerichte benadering is natuurlijk ook terug te vinden bij de doelstellingen op het gebied van een krachtig en eigentijds bestuur.

Ook veiligheid is een kerntaak van de overheid en in het bijzonder ook van de gemeente.

Het realiseren van een veilige woon- en leefomgeving is een terugkerend en actueel onderwerp en staat daarom altijd hoog op de politieke agenda.

Hoewel de gemeente een regierol heeft als het gaat om veiligheid en ook de kaders voor het (integraal) veiligheidsbeleid vaststelt, opereert de gemeente in een speelveld met veel spelers (ketenpartners). In het veiligheidsdomein is het formuleren en realiseren van smart-doelstellingen door de afhankelijkheid van ketenpartners daarom niet altijd mogelijk. Bovendien is het openbare orde en veiligheidsdomein onvoorspelbaar.

In 2020 heeft de gemeenteraad de vierjarige veiligheidsagenda *Mei elkoar foar feiligens* vastgesteld. Bij het bepalen van de doelen, speerpunten en activiteiten is dan ook zoveel mogelijk aangesloten op dit bestaande beleid en de actuele ontwikkelingen op het gebied van openbare orde veiligheid. De inspanningen op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving behoren in de regel tot de reguliere activiteiten en daar waar extra inspanning wordt gevraagd, zijn deze (door alle programma's heen) expliciet op activiteitsniveau opgenomen (bijvoorbeeld bij jeugdoverlast en evenementen).

De ontwikkelingen op het gebied van burger- en overheidsparticipatie en nieuwe democratie zijn niet aan onze gemeente voorbijgegaan. Sterker nog, het gemeentebestuur van Dantumadiel zet al jaren in op een grote(re) rol voor de burger als het gaat om zeggenschap over en invloed op het beleid en de eigen woon- en leefomgeving. Die lijn is in het bestuursakkoord 'Ús Dantumadiel' en daarom ook in dit programma doorgetrokken. Dantumadiel wil een sterke en zelfstandige gemeente zijn, waarbij het bestuur dicht bij de burger blijft en daarmee ook nauwe contacten onderhoudt.

Die sterke positie is mede gebaseerd op een gezonde financiële huishouding.

Op grond van het BBV wordt het financieel beleid (inclusief belastingen) jaarlijks verwerkt in de toelichting(en) en paragrafen bij de begroting en meerjarenraming (en niet in de doelen).

Hoofddoelstelling:

De gemeente Dantumadiel is een resultaatgerichte organisatie met focus op klantgerichte dienstverlening, goed toegesneden op de toekomst en met als speerpunten het verbeteren van de dienstverlening, een veilige woon- en leefomgeving, een krachtig en eigentijds bestuur en een gezond financieel beleid voor de lange termijn.

Waar gaat programma 1 'Ynwenner en Bestjoer' over?

Kerdoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: Verbeteren van de dienstverlening

Kerdoelen

101.1 Het aanbod van producten en diensten dat digitaal wordt aangeboden, neemt verder toe

Speerpunt:

- Optimaliseren digitale dienstverlening en benutten van kansen op dat gebied.

101.2 Beter passende dienstverlening (maatwerk) en hoge kwaliteit en klanttevredenheid

Speerpunten:

- Persoonlijke, servicegerichte en integrale dienstverlening, afgestemd op behoeften van inwoners en op doelgroepen (toegankelijkheid via meerdere kanalen);
- Hoge klanttevredenheid;
- Optimaliseren loketfunctie.

101.3 Minder regels en meer efficiënte en effectieve (digitale) werkprocessen

Speerpunten:

- Klantgerichte, efficiënte en effectieve bedrijfsvoering en werkprocessen;
- Deregulering.

Onderwerp: Veilige woon- en leefomgeving

Kerdoel

102 De inwoners voelen zich veiliger, zowel thuis als in de openbare ruimte

Speerpunten:

- Verkeersveiligheid
- Aanpak (woning) inbraken
- Jeugd en overlast
- Personen met onbegrepen gedrag
- Ondernijning

Onderwerp: Krachtig en eigentijds bestuur

Kerdoel

103 De gemeente heeft een eigentijds en integer bestuur dat een goede relatie met de burger onderhoudt en ruimte geeft aan nieuwe vormen van participatie en democratie

Speerpunten:

- Sterke zelfstandige gemeente;
- De inwoners centraal;
- Een bestuur dat ruimte geeft aan de samenleving;
- Een gemeente die vanuit eigenheid communiceert en zich profileert.

Onderwerp: Financieel degelijke en zuinig beleid

Kerdoel

104 Gezond financieel beleid voor de lange termijn

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
101.1	Het aanbod van producten en diensten dat digitaal wordt aangeboden neemt verder toe			
	In 2022 kan 80% van alle producten en diensten digitaal worden aangevraagd.	Het plan van aanpak dat in 2019 is opgesteld, is vertaald naar uitgangspunten voor implementatie van het zaaksysteem. In 2022 zullen nieuwe formulieren ontwikkeld worden bij de producten en diensten die via de website worden aangeboden, maar waarvoor nog geen digitale aanvraag mogelijk is (bv. evenementenvergunning).		Het nieuwe zaaksysteem is inmiddels in gebruik genomen, er wordt hard gewerkt aan het vernieuwen en verbeteren van de formulieren. Er zijn nog enkele wijzigingen in de inrichting en technische omgeving van het zaaksysteem nodig voordat de inwoner meer gebruik kan maken van het digitale proces. Vervolgens zullen steeds meer producten en diensten digitaal kunnen worden aangevraagd.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
101.2	Een beter passende dienstverlening (maatwerk) en hoge kwaliteit en klanttevredenheid			
	De waardering van de dienstverlening (gemiddeld over alle kanalen) uitgedrukt in een cijfer is in 2022 minimaal een 7,0 (2018: 6,7).	Jaarlijks wordt de klanttevredenheid en -bejegening gericht op het verbeteren van onze dienstverlening gemonitord.		Inmiddels is de implementatie en inrichting van de monitoringstool in volle gang. Streven is om deze tool april 2022 in gebruik te nemen. De inwoner krijgt vanaf dat moment de mogelijkheid om het baliebezoek te beoordelen en hier een waarde aan te geven. Met de uitkomsten willen we onze dienstverlening/klantreis beter aansluiten op de wensen en behoeften van de klant. Streven is om steeds meer kanalen te meten en monitoren middels dezelfde tool. Daarnaast gebruiken we de klantreizensystematiek voor onze dienstverleningsprocessen om binnen de organisatie vanuit de behoefte van de klant te leren denken en te handelen. Ook vanuit de projectgroep implementatie van de Omgevingswet is veel aandacht voor een klantgerichte benadering.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
	De waardering van de klantbejegening (gemiddeld over alle kanalen) uitgedrukt in een cijfer is in 2022 minimaal een 7,0 (2018: 6,7).	Investeren in een organisatie-ontwikkelingsprogramma gericht leren denken en handelen vanuit de behoefte van de klant (klantbetrokken benadering) en de zelfredzaamheid van de klant bevorderen.		Inmiddels is de implementatie en inrichting van de monitoringstool in volle gang. Streven is om deze tool april 2022 in gebruik te nemen. De inwoner krijgt vanaf dat moment de mogelijkheid om het baliebezoek te beoordelen en hier een waarde aan te geven. Met de uitkomsten willen we onze dienstverlening/klantreis beter aansluiten op de wensen en behoeften van de klant. Streven is om steeds meer kanalen te meten en monitoren middels dezelfde tool. Daarnaast gebruiken we de klantreizensystematiek voor onze dienstverleningsprocessen om binnen de organisatie vanuit de behoefte van de klant te leren denken en te handelen. Ook vanuit de projectgroep implementatie van de Omgevingswet is veel aandacht voor een klantgerichte benadering.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
	Cijfer klanttevredenheid is in 2022 gestegen naar een 7,0 (2018: 6,6).	Sturen op het verbeteren van de kwaliteitsnorm. Door middel van het programma Direct Duidelijk, de implementatie van het nieuwe Zaak- en KKS systeem en het verbeteren van de front- en backoffice koppeling.		Inmiddels is de implementatie en inrichting van de monitoringstool in volle gang. Streven is om deze tool april 2022 in gebruik te nemen. De inwoner krijgt vanaf dat moment de mogelijkheid om het baliebezoek te beoordelen en hier een waarde aan te geven. Met de uitkomsten willen we onze dienstverlening/klantreis beter aansluiten op de wensen en behoeften van de klant. Streven is om steeds meer kanalen te meten en monitoren middels dezelfde tool. Daarnaast gebruiken we de klantreizensystematiek voor onze dienstverleningsprocessen om binnen de organisatie vanuit de behoefte van de klant te leren denken en te handelen.
				Ook vanuit de projectgroep implementatie van de Omgevingswet is veel aandacht voor een klantgerichte benadering.
	Alle schriftelijke communicatie van de gemeenten is vanaf 2022 op B1 niveau.	Inzet van taalcoaches die medewerkers trainen om op B1 niveau te schrijven.		Er is inmiddels een applicatie in gebruik genomen die ondersteunt in het schrijven op het juiste taalniveau. Medewerkers kunnen hierbij de tekst simpel laten checken op het gebruikte taalniveau en vervolgens aanpassen naar B1-niveau. De website meet met behulp van een tool het gebruik van duidelijke taal. Daarnaast zijn er taalcoaches die medewerkers ondersteunen om op B1-niveau te schrijven. Ook zijn medewerkers inmiddels getraind om te schrijven op B1-niveau.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
101.3	Minder regels en meer efficiënte en effectieve (digitale) werkprocessen			
	In 2022 voldoet 80% van de dienstverlening aan de vast te stellen servicenormen.	De in 2019 op basis van het dienstverleningsconcept vastgestelde servicenormen worden doorlopend gemonitord op naleving.		We werken met een nieuw zaakstelsel. De vastgestelde servicenormen zijn daar in opgenomen. De tool om te rapporteren vanuit het zaakstelsel is echter nog niet beschikbaar. Regionaal is dit een aandachtspunt binnen het project "zaakgericht werken". Zodra monitoring mogelijk is, worden de rapportages gemaakt om te zien in hoeverre wordt voldaan aan de servicenormen. De verwachting is dat in 2022 de monitoringstool beschikbaar komt.
	Effectieve implementatie van de Omgevingswet.	Implementeren en uitvoeren van de Omgevingswet.		Het rijk heeft de implementatie uitgesteld tot 1 januari 2023. Organisatie ligt op koers.
102	De inwoners ervaren een veilige leefomgeving, zowel thuis als in de openbare ruimte			
	Aanpak verkeersveiligheid in Dantumadiel (op naar nul slachtoffers) door vergroten van de feitelijke verkeersveiligheid én het verhogen van de verkeersveiligheidsbeleving (zie ook programma 6)	De integrale verbinding tussen verkeer & vervoer én veiligheid wordt geïntensiveerd door een structurele samenwerking te organiseren tussen deze beleidsafdelingen, aangevuld met de politie.		De voorgenomen samenwerkingsoverleggen tussen de beleidsafdelingen verkeer & veiligheid, aangevuld met de politie, zijn nog niet tot stand gekomen. Andere prioriteiten en werkzaamheden, zoals de coördinatie van de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne, hebben hiertoe geleid.
		Verkeersveiligheid wordt structureel geagendeerd in het operationeel veiligheidsoverleg met de politie én minstens eenmaal per jaar in de lokale gezagsdriehoek.		In het lokale politieoverleg tussen de burgemeester en politievoorzitter wordt wel eens gesproken over thema's op het gebied van verkeersveiligheid. Het onderwerp is in 2022 nog niet breed aan de orde geweest in de gezagsdriehoek (burgemeesters, politie en Openbaar Ministerie).

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
	Aanpak woninginbraken: realiseren stabilisering van het aanpak (woning)inbraken naar het niveau van 2017.	Vergroten van het risicobewustzijn én meldingsbereidheid door blijvende inzet op inbraakpreventie, met name rond de 'donkere dagen' en vakantieperiodes. Dit wordt gedaan door het inzetten van allerlei communicatiemiddelen, maar ook door het organiseren van inbraakpreventieavond en, het gebruiken van lichtkranten of de inzet van bijvoorbeeld de 'preventietruck'.		Preventieve aanpak van woninginbraken is going concern. Het aantal inbraken is begin 2022 niet van dien aard dat er extra inzet op gepleegd is.
		Preventief bestrijden van heling door de verdere uitrol van het Digitaal Opkopers Register (DOR), waarmee de registratieplicht van handelaren in tweedehands goederen wordt gefaciliteerd.		Dit is in 2021 afgerond
		Insteken op buurtpreventie door de begeleiding, facilitering en bekendmaking van WhatsApp groepen (onder andere door WhatsApp-borden ter beschikking te stellen).		De aanvragen om WhatsApp-borden beschikbaar te stellen worden in behandeling genomen. Er is nog geen vervolg gegeven aan het vaststellen van een beleidsmatige basis voor (buurt)preventie woninginbraken.
	De komende jaren wordt er ingezet op de aanpak van problematische jeugdgroepen en groepsgedrag door: het verminderen van criminaliteit en overlast het versterken van de sociale positie en de jongeren perspectief bieden het verstoren van de negatieve groepsdynamiek het voorkomen van aanwas het vergroten van het veiligheidsgevoel in de wijken en dorpen en onder de jongeren.	Implementatie en verdere ontwikkeling van de aanpak problematische jeugdgroepen en groepsgedrag (inclusief juridisch kader voor o.a. het delen van informatie). Hierbij is aandacht voor de capaciteit en beschikbaarheid van jongerenwerk en gemeentelijke toezichthouders/ boa's.		Dit is afgerond. Eind 2021 heeft het college ingestemd met het convenant integrale aanpak problematische jeugdgroepen en groepsgedrag. Er zijn voor 2022 financiële middelen beschikbaar gesteld om in Dantumadiel een jeugdboa in te zetten.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		Jeugdoverlast is een samenspel en per casus/groep wordt een concrete aanpak ontwikkeld. Daar waar sprake is van structurele overlast, worden (fysieke) maatregelen getroffen.		Going concern, geen bijzonderheden over te rapporteren.
		Blijven investeren in de aanpak op en rond De Swemmer.		Going concern. In aanloop naar het voorjaar worden draaiboeken en aanpakken weer up to date gebracht.
	De komende jaren moet de overlast door verwarde en overlast gevende personen worden verminderd, het draagvlak op straat en in de buurt worden vergroot en een snellere toeleiding tot zorg en ondersteuning.	Naast deelname aan de regionale aanpak wordt lokaal ingezet op (multi)casuïstiek waarmee de overlast door personen met verward gedrag wordt beperkt.		Going concern, geen bijzonderheden over te rapporteren.
	Medewerkers, inwoners en ondernemers herkennen ondermijnende criminaliteit en weten hoe en waar ze dit moeten melden. Er is hierbij specifiek aandacht voor het buitengebied.	Er wordt projectmatig ingezet op locaties, fenomenen en branches binnen de gemeente waar nog onvoldoende zicht op is. In 2022 gaat dit om een project bedrijventerreinen en een project recreatieterreinen. Ook wordt er een zgn. branchescan uitgevoerd op een specifieke bedrijfstak.		Deze activiteit is nog niet opgepakt.
		Er wordt extra ingezet op de ambtelijke en bestuurlijke integriteit en weerbaarheid in relatie tot het thema ondermijning.		Going concern, geen bijzonderheden over te rapporteren.
		Het uitvoeren van onderzoeken die voortvloeien uit de in het ondermijningsbeeld genoemde signalen, bovenop de reguliere werkzaamheden.		Dit krijgt langzaam vorm d.m.v. de casustafel. Er zijn nog niet specifieke onderzoeksresultaten om over terug te koppelen.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		Het consequenter inzetten van het beschikbaar bestuurlijk instrumentarium.		Going concern, geen bijzonderheden over te rapporteren.
		Er wordt, in samenhang met omgevingsplan, beleid ontwikkeld over de herontwikkeling van leegstaande boerderijen.		Deze activiteit is nog niet opgepakt.
		Er wordt extra ingezet op bewustwording van inwoners, ondernemers en de eigen organisatie.		Going concern, geen bijzonderheden over te rapporteren.
		Er wordt een verkennend onderzoek uitgevoerd naar aanvullende toepassingsmogelijkheden van onze Algemene Plaatselijke Verordening in de aanpak van ondermijnende activiteiten.		Deze activiteit is nog niet opgepakt.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
103	De gemeente heeft een eigentijds en integer bestuur dat een goede relatie met de burger onderhoudt en ruimte geeft aan nieuwe vormen van participatie en democratie			
	Versteving van de zelfstandige positie mede door krachtige samenwerking in en buiten de gemeente.	Een sterk en ondernemend college dat actief investeert in contact met inwoners, bedrijven en maatschappelijke partijen in de gemeente – vernieuwend en toekomstgericht – op basis van een per jaar vast te leggen plan van aanpak (PvA), op de opgestelde visie en doorontwikkeling van Team Dantumadiel. Zie ook programma 4, paragraaf 1.1.		Op 5 juli 2021 heeft de raad de toekomstvisie 'Dantumadiel krijgt het voor elkaar' vastgesteld. In deze visie is helder geformuleerd hoe de gemeente met haar inwoners en ondernemers om wil gaan. Na de evaluatie van de Centrumregeling hebben de colleges van Dantumadiel en Noadreast-Fryslan aangegeven de regeling per 1-1-2024 te beëindigen. Ondertussen heeft er een uitwerking van de toekomstscenario's plaatsgevonden. Op basis daarvan stelt het college voor om het model 'uitvoeringsgemeente' verder uit te werken waarin het 'nabij organiseren van de gemeentelijke dienstverlening' en 'aansluiten bij de behoefte van de inwoners' centraal staat
		Onderdeel van het PvA is ook een dorpenverkenning/-toer van het college welke uitmondt in gezamenlijke afspraken en acties.		Het voorstel memo contactmomenten tussen dorpsbelangen en de gemeente is vastgesteld door het college. Er zijn 2 vormen werkbezoeken en dorpsschouwen.
		Onderzoek naar wat daarnaast nodig is om een verdere versteving van de zelfstandige positie vorm te geven, bijvoorbeeld door specifieke functies voor advies, ondersteuning, of facilitering van bestuur en samenleving.		Zie ook eerste activiteit van deze doelstelling waarbij benadrukt wordt dat de ontstane visie recht doet aan de versteving van de zelfstandige positie van de gemeente Dantumadiel en een verkleining van de afstand van het bestuur naar de mienskip.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		De raad heeft college in 2020 opdracht gegeven tot het maken van een toekomstvisie voor Dantumadiel. Deze visie is in juli 2021 door de raad vastgesteld. Op basis daarvan wordt er een verdere uitwerking opgezet.		
		De samenwerking met de dorpen wordt verder aangehaald, o.a. via deelname aan het DOM 2.0 project.		Er zijn in Dantumadiel drie DOM-dorpen gestart.
		Regionale samenwerking in ANNO 3. De samenwerking met Noardeast-Fryslân en samenwerking in regionaal en provinciaal verband maximaal benut.		Voor de regionale samenwerking wordt hard gewerkt aan de vormgeving van ANNO-3.
	Raad en college bieden ruimte aan initiatieven uit de samenleving en meer zeggenschap voor de burger.	Doorontwikkeling positie en betrokkenheid van de raad m.b.t. burgerparticipatie/overheidsparticipatie (workshops, kennisdeling, digitale leeromgeving nieuwe democratie, e.d.).		Groepen in de samenleving worden actief gestimuleerd om hun mening/zorg kenbaar te maken aan de raad.
		Pilots waarbij zeggenschap en budgetverantwoordelijkheid wordt overgedragen.		De DOM's zijn bij uitstek een goed voorbeeld van dit soort pilots.
	De samenleving herkent de gemeente als een sterke en zelfstandige gemeente, waarin de inwoners centraal staan.	Vanuit eigenheid communiceren over onze gemeente.		Het huisstijlhandboek is klaar en de nieuwe afspraken zijn grotendeels doorgevoerd (emailhandtekeningen, bestickering wagenpark, huisstijl op vastgoed). Er staan een paar afspraken in die gelden voor zowel Dantumadiel als Noardeast-Fryslân. Deze afspraken zijn vanwege de evaluatie Centrumregeling nog niet door beide colleges vastgesteld. Het handboek Werken in Openbare Ruimte is klaar en wordt door de teams gebruikt.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		Inloopsprekuren voor college.		Er zijn geen inloopsprekuren maar inwoners kunnen te alle tijde een afspraak maken. De bestuurders zijn laagdrempelig benaderbaar, waar ook veelvuldig gebruik van gemaakt wordt
		Collegevergaderingen en hoorzittingen in de dorpen houden.		Ondanks dat de collegevergaderingen en hoorzittingen goed bezocht werden, is er vooralsnog vanwege Corona geen vervolg aan gegeven.
		College en organisatie leggen actief contact met en betrekken inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties, waaronder mensen met een spilfunctie in de samenleving, maar ook mensen die minder kunnen meekomen (zoals minder (digitaal) geletterden) door extra ondersteuning (maatjes). Zie hiervoor ook 1 ^e activiteit bij subdoel 1.		In de corona periode is er via vele alternatieve manieren veelvuldig contact geweest met inwoners en ondernemers. Burgerparticipatie is daarnaast ook een belangrijk deel van nieuwe omgevingwet
		Sterke netwerken in de samenleving zoals verenigingen, kerken en voedselbanken benutten om zoveel mogelijk mensen te bereiken. Zie hiervoor ook 1 ^e activiteit bij subdoel 1.		Hier wordt vorm en inhoud aan gegeven door onder andere het gebiedsteam door middel van: - 'Ik bin der klear foar'; - 'Coalitie Kom Erbij'; - Projecten Kennislab NOF; - Platform Sociale uitsluiting en armoede bestrijding.
		De gemeente speelt steeds meer in op de zelfredzaamheid van inwoners en benut de kracht van de samenleving, o.a. middels het fonds 'It is oan jo'.		De regeling 'it is oan jo' wordt jaarlijks in twee tenders opengezet. Het totale subsidiebedrag is eenmalig verhoogd.
104	De gemeente voert op financieel gebied een degelijk en zuinig beleid*			

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Dienstverlening</i>
Besturings- en organisatiefilosofie en hoofdstructuur Noardeast-Fryslân en Dantumadiel (2017)
Centrumregeling en Dienstverleningshandvest Dantumadiel – Noardeast-Fryslân (2018)

Onderwerp beleidsdocumenten
Dienstverleningsconcept Noardeast-Fryslân en Dantumadiel (2018)
<i>Veilige woon en leefomgeving</i>
Veiligheidsagenda Dantumadiel 2020 – 2023: Mei elkoar foar feiligens
Regionaal Beleidsplan Veiligheid Noord-Nederland 2020 – 2023 (Politie)
Beleidsplan Veiligheid 2019 – 2022 (Veiligheidsregio Fryslân)
Samenwerkingsovereenkomst Veiligheidshuis Fryslân
Convenant Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC)
Beleidsregels artikel 13b Opiumwet (2019)
<i>Krachtig en eigentijds bestuur</i>
Bestuursakkoord Us Dantumadiel
Centrumregeling en Dienstverleningshandvest Dantumadiel – Noardeast Fryslân (2018)
Sociaal Economisch Masterplan en Agenda Netwerk Noordoost (ANNO)
Notitie gebiedsgericht werken Noardeast-Fryslân en Dantumadiel (2018)
<i>Gezond financieel beleid voor de lange termijn</i>
Financiële beleidsdocumenten (begroting, meerjarenraming, jaarrekening en perspectiefnota)

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Gemeente Noardeast-Fryslân	Via een centrumregeling en een dienstverleningshandvest is de ambtelijke dienstverlening door Noardeast-Fryslân aan Dantumadiel vastgelegd en daarmee is de gemeente Noardeast-Fryslân een belangrijke partij bij het realiseren van doelstellingen door alle programma's heen.
Veiligheidsregio Fryslân (VRF), onderdeel veiligheid	Belangrijke partner bij het realiseren van een veilige woon- en leefomgeving.
Vereniging van Friese Gemeenten	De VFG behartigt de belangen voor alle Friese gemeenten, totaal 18.
Vereniging van Nederlandse Gemeenten	De VNG behartigt de belangen voor alle Nederlandse gemeenten.

Overzicht baten en lasten 2022 Programma 1: Ynwenner en Bestjoer

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2022	Begroting na wijziging	Wijziging 1 ^e rapportage	Begroting na 1 ^e rapportage
Baten	254	254	0	254
Lasten	-3.100	-3.104	-30	-3.134
Saldo baten en lasten	-2.845	-2.849	-30	-2.879
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0	0	23	23
Geraamd resultaat	-2.845	-2.849	-7	-2.857

Toelichting op de wijzigingen Programma 1: Ynwenner en Bestjoer

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Geen verschillen		

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Totaal baten	0	
Lasten		
Verschillen kleiner dan € 50.000	-30	I/S
Totaal lasten	-30	I/S
Toevoegingen aan reserves	0	
Totaal toevoegingen aan reserves	0	
Onttrekkingen aan reserves		
Reserve coronacompensatie	23	
Totaal onttrekkingen aan reserves	23	
Totaal saldo wijzigingen	-7	

Programma 2: Mienskip

Waar gaat programma 2 'Mienskip' over?

Programmaportefeuillehouder : K. Agricola, G. Wiersma

Inleiding:

Vitale en levendige dorpsgemeenschappen vormen samen een vitale en levendige gemeente. Activiteiten en evenementen op het gebied van sport en cultuur, al dan niet in verenigingsverband, verbindt mensen en vergroot de levendigheid van de dorpen. Het is daarom belangrijk initiatieven blijvend te ondersteunen en samenwerking te stimuleren.

Met het oog op de bevolkingsontwikkelingen wil de gemeente de basisvoorzieningen op peil te houden en waar mogelijk met de inwoners, ondernemers en dorpsbelangen initiatieven oppakken om een plus mogelijk te maken op het voorzieningenniveau. Het realiseren van een toekomstbestendige voorzieningenstructuur (waaronder goede onderwijshuisvesting) zal vorm moeten krijgen mét de betrokken partners (zoals schoolbesturen, sportverenigingen, kerken, bedrijven) en de dorpen (inwoners). Hierbij wordt vormgegeven aan een inclusieve samenleving waarin iedereen meetelt.

Jongeren met een goed opleidingsniveau en met de juiste vaardigheden en competenties hebben meer kansen op de arbeidsmarkt. Daarom wordt binnen dit programma ingezet op talentontwikkeling en goede aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt.

Van een overheid die beslist en stuurt en daar waar nodig mensen en organisaties daarbij betreft, veranderen we naar een overheid die inwoners en instellingen faciliteert bij door hen aangedragen ideeën. De rol van de gemeente is binnen dit programma dan ook vaak die van:

- een 'netwerkende overheid', die samenwerking zoekt met andere partijen en daarmee gezamenlijk doelen bepaalt;
- een responsieve, participerende overheid, die ruimte geeft aan maatschappelijke initiatieven van onderop en deze ondersteunt;
- een betrokken overheid die voorkomt dat mensen niet mee kunnen komen of tussen wal en schip raken.

Vanwege de veranderende rol van de gemeente gaan we met initiatiefnemers en partners een proces in en het resultaat is niet altijd vooraf te bepalen. De doelen zijn dan minder 'smart' geformuleerd.

Om de resultaten te volgen wordt gebruik gemaakt van de burgerpeiling Waarstaatjegemeente die om de twee jaar plaatsvindt. Waar nodig wordt een eigen nulmeting uitgevoerd en door de gemeente zelf periodiek gemonitord.

Hoofddoelstelling:

Behouden en versterken van vitale gemeenschappen en van de leefbaarheid.

Kerdoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: Sociale verbondenheid

Kerdoelen

201.1 Meer sociale verbondenheid en betrokken burgers

Speerpunten:

- Aanbod van culturele activiteiten;
- Aanbod van cultuureducatie voor kinderen / jeugd;
- Sportactiviteiten;
- Verenigingsleven;
- Vrijwillige inzet in dorpen.

Waar gaat programma 2 'Menskip' over?

201.2 Meer zelforganisatie, zelfsturing en eigen verantwoordelijkheid van inwoners

Speerpunten:

- Ondersteunen en versterken van initiatieven van onderop;
- Duidelijk gemeentelijk aanspreekpunt;
- Participatie van burgers;
- Samenhang in initiatieven waar mogelijk;
- Overheidsparticipatie / nieuw samenspel inwoners en overheid.

Onderwerp: Voorzieningenniveau

Kerndoel

202 Beter passend voorzieningenniveau

Speerpunten:

- Onderwijs;
- Culturele voorzieningen (culturele infrastructuur);
- Sportvoorzieningen;
- Overige maatschappelijke voorzieningen (en combi's).

Onderwerp: Talentontwikkeling (onderwijs, cultuur)

Kerndoelen

203 Optimaliseren van de schoolloopbaan zodat kinderen beter voorbereid zijn op hun toekomst

Speerpunten:

- Doelgroep jongeren;

Aansluiting onderwijs op arbeidsmarkt.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
201.1	Meer sociale verbondenheid en betrokken burgers			
	Toename van het aantal door inwoners georganiseerde activiteiten (o.a. cultuur en sport) al dan niet in verenigingsverband gericht op de levendigheid van de dorpen.	Er wordt een inventarisatie gemaakt van culturele activiteiten, met bijbehorende middelen. Op basis daarvan wordt de cultuurnota opgesteld waarna uitvoering zal worden gegeven aan de daarin opgenomen activiteiten.		Inventarisatie culturele activiteiten is 25 januari 2022 in de raad geweest. Is v.k.a. Als vervolg hierop is de 'Aanjaagregeling kunst en cultuur' vastgesteld. Deze subsidieregeling wordt gefinancierd uit coronacompen-satiemiddelen van het Rijk.
		Er is een nieuwe sportnota opgesteld en deze wordt uitgevoerd. In de nota is een duidelijke structuur opgenomen voor het overleg met de plaatselijke organisaties.		Er is een concept planning en bijbehorend budget opgesteld voor de route nieuwe sportnota. De conceptplanning staat op de agenda om met de portefeuillehouder besproken te worden.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		Er wordt ingezet op sportstimulering in verband met het gezondheidsbeleid (leefstijl). We richten ons met name op verenigingen, sportaanbieders en het (bewegings)onderwijs. Inzet van de buurtsportcoaches is hierbij onmisbaar en zal daarom worden gecontinueerd. De inzet van de buurtsportcoaches op scholen wordt structureler en formeler.		Het beweegteam heeft een steeds duidelijker en breder takenpakket. Vastgelegd in een Uitvoeringsplan. Vanuit de scholenkoepels is er meer aandacht voor sport en bewegen en er wordt gesproken over de inzet van het beweegteam op en rond de scholen.
		Er wordt uitvoering gegeven aan het Lokaal sportakkoord. De belangrijkste thema's van het Lokaal Sportakkoord zijn opgenomen in de Sportnota.		Het sportakkoord en het preventieakkoord gaan samen verder in Samen actief naar gezondheid. Zie sportnota hiervoor.
		Er wordt uitvoering gegeven aan de activiteiten die zijn benoemd in de notitie 'Het nieuwe jongerenwerken'.		Naast de uitvoering vanuit de notitie zijn de nieuwe ontwikkelingen: inzet Jeugdboa. Vervolg MDT en project Jeugd en vrije tijd die in de samenwerking tussen Het Bolwerk en Sport Fryslan plaatsvindt
201.2	Meer zelforganisatie, zelfsturing en eigen verantwoordelijkheid van inwoners			
	Inwoners hebben meer mogelijkheden voor invloed op hun eigen leefomgeving.	Kleine leefbaarheidsinitiatieven worden ondersteund door middel van subsidie vanuit het It is oan jo-fonds. Er zijn 2 tenders per jaar. Subsidieaanvragen worden getoetst aan de spelregels van het fonds.		De 1e tender is 1 april gesloten. Vervolgens worden de aanvragen getoetst.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		De DOM-projecten in Driezum-Wâlterswâld, Broeksterwâld en Rinsumageast worden gefaciliteerd.		De DOM Broeksterwâld zit in de laatste fase. Strevenstart project rond juli 2022. De DOM is bezig met de aanvragen van subsidies voor de realisatie van het hele DOM- project.
				De DOM Driezum-Wâlterswâld zijn een projectgroep voor het woonplan Driezum gestart met zowel interne als externe personen. De DOM Rinsumageast. Binnen de DOM zijn er verschillende werkgroepen actief die zich specifiek richten op bepaalde plannen vanuit de dorpsvisie zoals wonen, energietransitie, toerisme en recreatie.
		Sko ris oan wordt thematisch voortgezet. onder andere in het kader van de implementatie van de Omgevingswet (proces Omgevingsvisie)		De eerste thematische bijeenkomsten staan weer gepland na de coronacrisis.
		Opstellen participatie verordening en implementeren van de omgevingswet.		Het participatiekader is op 1 maart 2022 vastgesteld door de raad. De participatieverordening is de vervolgstap. Door uitstel van de rijksoverheid implementatie nog niet mogelijk
		Uitvoeren beleid schouw openbare ruimte. We gaan nieuwe technieken gebruiken om bewoners te betrekken bij tal van ontwikkelingen.		Momenteel worden verschillende nieuwe technieken onderzocht en uitgewerkt voor het betrekken van inwoners bij openbare ruimte. Bovendien is er een keer per vier jaar een schouwronde met de dorpsbelangen, wethouder en werkleiders buitendienst

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
202	Beter passend voorzieningen-niveau			
	De maatschappelijke voorzieningen (voor sport, cultuur en ontmoeten) zijn toekomstgericht, betaalbaar en bereikbaar.	Zodra de gelegenheid zich voordoet wordt een gebiedsgericht proces gestart met inwoners, dorpen en initiatiefnemers, gericht op een toekomstgerichte voorzieningenstructuur.		In Feanwâlden is dit opgestart. Zie hieronder.
	Het aanbod van onderwijs-, voorschoolse en andere maatschappelijke voorzieningen wordt zoveel mogelijk geclusterd met het oog op meer samenwerking en multifunctioneel gebruik.	In Feanwâlden wordt een haalbaarheidsonderzoek gestart om te beoordelen welke locaties voor de vervangende nieuwbouw van de basisscholen en gymzaal geschikt zijn. Er wordt onderzocht welke andere maatschappelijke voorzieningen gekoppeld kunnen worden aan deze ontwikkeling.		Via een live-uitzending zijn inwoners uitgenodigd om ideeën voor het dorp aan te dragen. Er wordt momenteel, bij wijze van pilot, een digitaal participatieplatform ingericht waar inwoners op het platform op interactieve wijze kennis en ideeën kunnen uitwisselen. Met verschillende doelgroepen worden daarnaast gesprekken gevoerd.
203	Optimaliseren van de schoolloopbaan zodat kinderen beter voorbereid zijn op hun toekomst.			
	Alle kinderen hebben, in het kader van een doorgaande leerlijn, in 2022 kennis gemaakt met nieuwe (technologische) ontwikkelingen en vaardigheden kunnen ontwikkelen die van belang zijn en een goede aansluiting op de arbeidsmarkt.	De gemeente faciliteert en simuleert de ontwikkeling van projecten en activiteiten gericht op technologie en technische vaardigheden in basis- en voortgezet onderwijs (bv. Kennislab). De gemeente brengt partijen daartoe samen en zoekt aansluiting bij de Versnellingsagenda.		Technieklokaal in Damwoude (voormalig Mavo de Saad) - Ontwikkeling techniek lokaal in de voormalige Mavo Saad met PCBO Dantumadiel, De Wingerd, Roobol en het bedrijfsleven. De basisscholen krijgen technieklessen in het lokaal. In 2022/2023 uitbouwen tot een maatschappelijk project.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
				Techniek Tastbaar - Op 1 april is in Burgum een Techniek tastbaar geweest. Deelname van 40 bedrijven, 1250 bezoekers. Doelgroep: PO, VO en ouders. - 3 juni gepland in de vakschool in Dokkum. - Deze activiteiten worden georganiseerd door de technetkringen van Kennislab NOF in nauwe samenwerking met Sterk Techniek Onderwijs in NOF.
				Basisscholen PCBO Dantumadiel - Technieklessen in het Technieklokaal van Damwoude. Verder volgen een aantal leerkrachten een scholings- en techniekprogramma van Wismon om Wetenschap & Techniek stevig neer te zetten in het basisonderwijs. Stichting Roobol - Roobol zet ook in op de doorgaande leerlijn Wetenschap & Techniek maar willen eerst meer samenhang aanbrengen in hun aanpak. Bibliotheek De Westereen Het hele jaar door zijn er in de bieb techniekworkshops gepland zoals Robots & Programmering, Bloxels en Pomp je knuffel. Sterk Techniek Onderwijs in NOF - In samenwerking met STO zijn ontdekkerskisten ontwikkeld voor het basisonderwijs aan de hand van de zeven werelden van techniek. De leskisten zijn gericht op groep 6, 7 en 8. Met de leskist wordt ook een passende gastles en/of bedrijfsbezoek aangeboden. - Basisscholen krijgen de gelegenheid technieklessen te volgen in het VO. Damstra Challenge.

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Sociale verbondenheid</i>
It is oan jo!
Notitie gebiedsgericht werken Noardeast-Fryslân en Dantumadiel 2019-2022
Nog op te stellen Cultuurnota Dantumadiel
<i>Voorzieningenniveau</i>
Naar een regionale ontwikkelagenda voor onderwijsvoorzieningen in NO Friesland; Verkennend masterplan huisvesting DDFKA
Naar een regionaal voorzieningsverspreidingsmodel in Noordoost Fryslân 2010-2030 (jan. 2014)
Atlas van Noordoost Fryslân Eindrapport (sept. 2015)
Agenda voor onderwijsvoorzieningen in Noordoost Fryslân (2017)
Sport in Dantumadiel: nieuwe rollen nieuwe kansen (2016)
Talentontwikkeling (onderwijs, cultuur)
Kennislab

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Roobol	Verzorgt het openbaar onderwijs zoals beschreven in artikel 46 van de Wet op het primair onderwijs

Overzicht baten en lasten 2022 Programma 2: Mienskip

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2022	Begroting na wijziging	Wijziging 1 ^e rapportage	Begroting na 1 ^e rapportage
Baten	162	178	-10	167
Lasten	-2.808	-3.111	-108	-3.219
Saldo baten en lasten	-2.646	-2.933	-118	-3.051
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0	279	98	377
Geraamd resultaat	-2.646	-2.654	-21	-2.675

Toelichting op de wijzigingen Programma 2: Mienskip

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Verschillen kleiner dan € 50.000	-10	S
Totaal baten	-10	S
Lasten		
Instellen van een aanjaagfonds Kunst en Cultuur voor 2022-2024, dit bedrag wordt gedekt uit de reserve Coronacompensatie, per saldo budgettair neutraal.	-75	I
Verschillen kleiner dan € 50.000	-33	S
Totaal lasten	-108	S

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Toevoegingen aan reserves	0	
Totaal toevoegingen aan reserves	0	
Onttrekkingen aan reserves		
Instellen van een aanjaagfonds Kunst en Cultuur voor 2022-2024, dit bedrag wordt gedekt uit de reserve Coronacompensatie, per saldo budgettair neutraal.	75	
Verschillen kleiner dan € 50.000	23	
Totaal onttrekkingen aan reserves	98	
Totaal saldo wijzigingen	-21	

Programma 3: Soarch en Wolwêzen

Waar gaat programma 3 'Soarch en Wolwêzen' over?

Programmaportefeuillehouder : G. Wiersma, K. Wielstra, R. Kempenaar

Inleiding:

De transitie als gevolg van het in werking treden van de Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en de Participatiewet heeft de afgelopen jaren van onze inwoners/cliënten, zorgaanbieders, hulpverleners en gemeente grote inspanningen gevergd. Ook in de toekomst blijven deze inspanningen van de partijen gevraagd om het sociale domein verder te transformeren.

Met deze transformatie van het sociaal domein wordt beoogd een nieuwe inrichting van ons zorgstelsel tot stand te brengen. We willen dat mensen zelfredzaam en samen-redzaam zijn en zelf de regie over hun leven kunnen behouden.

De gemeente is verantwoordelijk voor het bieden van hulp en ondersteuning aan die inwoners die niet in staat zijn om dit op eigen kracht te doen. We investeren in zowel het algemeen welzijn als de zorg van onze inwoners.

In 2019 kreeg de gemeente te kampen met grote tekorten op het sociaal domein. Wanneer we het sociaal domein bereikbaar én betaalbaar willen houden dan moeten we anders werken.

Sindsdien moet ingezet worden op kostenbeheersing d.m.v. een uitgebreide set maatregelen, die consequenties heeft voor beleid en uitvoering van welzijn en zorg. Anders werken is noodzakelijk om het sociaal domein bereikbaar én betaalbaar te houden.

Met het benutten van sturingsinformatie, een efficiëntere inzet van middelen en innovatie in de bedrijfsvoering willen we de beperkte middelen zo inzetten dat deze maximaal ten goede komt aan inwoners die het nodig hebben om te kunnen participeren in de samenleving.

De gemeente Dantumadiel streeft naar een samenleving waar inwoners de mogelijkheid hebben om mee te doen, ongeacht belemmeringen of beperkingen.

Dit is dan ook de hoofddoelstelling van dit programma. De hoofddoelstelling is uitgewerkt in een viertal kerndoelstellingen met bijbehorende speerpunten:

- 301 Een gezondere levensstijl;
- 302 Meer maatschappelijke participatie;
- 303 Gunstiger opvoedklimaat;
- 304 Beter organiseren zorg, welzijn en ondersteuning om dit duurzaam, bereikbaar en betaalbaar te houden.

De punten uit het bestuursakkoord van Dantumadiel m.b.t. dit programma zijn als volgt in de kerndoelstellingen verwerkt:

- Geld voor het sociaal domein blijft binnen het sociaal domein: Kerndoelstelling 304;
- Brede evaluatie sociaal domein incl. gebiedsteams meenemen: Kerndoelstelling 304;
- Communicatie en bereikbaarheid, ook voor minder geletterden en ook voor mensen die minder digitaal onderlegd zijn: Kerndoelstelling 302;
- Verbetering van de wettelijk verplichte onafhankelijke cliëntondersteuning: kerndoelstelling 304;
- Extra aandacht voor: jongeren, ouderen, gezinnen, minima: kerndoelstelling 301 en 302;
- Voorkomen misbruik van genotsmiddelen: Kerndoelstelling 301;
- Aanspreken op acceptatieplicht en zorgplicht, als gemeente faciliteren en oplossingen aandragen: schoolmaatschappelijk werk en inzet gebiedsteam: kerndoelstelling 303;
- Vormgeven aan een inclusieve samenleving en inclusief onderwijs: kerndoelstelling 303;
- Aanpak achterstandenbeleid en ANNO-projecten op dat gebied: kerndoelstelling 303;
- Veiligheid en gezondheid: inzetten op preventie met betrekking tot alcohol- en drugsmisbruik, (seksueel) grensoverschrijdend gedrag en (cyber-)pesten: kerndoelstelling 303.

Waar gaat programma 3 'Soarch en Wolwêzen' over?

Onderstaand worden de speerpunten van de kerndoelen benoemd:

Hoofddoelstelling:

Inwoners in onze gemeente hebben de mogelijkheid om mee te doen, ongeacht belemmeringen of beperkingen.

Kerndoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Kerndoel: 301 Een gezondere levensstijl

Speerpunten:

- voorkomen misbruik genotmiddelen;
- verbeteren psychisch welbevinden;
- meer inwoners op gezond gewicht;
- verbetering gezonde voeding en levensstijl bij kinderen en jong volwassenen;
- voorkomen seksueel grensoverschrijdend gedrag;
- verbeteren toegang tot zorg.

Kerndoel: 302 Meer maatschappelijke participatie

Speerpunten:

- zinvolle besteding van de dag;
- inkomen zekerstellen;
- schulden voorkomen;
- ondersteunen van mantelzorgers;
- bevorderen vrijwillige inzet;
- eenzaamheid/sociaal isolement tegenaan;
- vermindering laaggeletterdheid;
- ondersteuning bij zorgvraag;
- opgaven voortvloeiend uit omgevingswet en VN-verdrag handicap.

Kerndoel: 303 Gunstiger opvoedklimaat

Speerpunten:

- veilige passende leer- en leefomgeving (thuis en op school), met voldoende mogelijkheden voor persoonlijke ontwikkeling;
- versterken ouderschap;
- alle kinderen kunnen meedoen.

Kerndoel: 304 Beter organiseren zorg, welzijn en ondersteuning om dit duurzaam, bereikbaar en betaalbaar te houden.

Speerpunten:

- opzet stuurinformatie
- optimaliseren werkwijzen en sturing

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
301	Gezondere levensstijl			
	Gezond gewicht (bewegen en voeding) In 2022 is het overgewicht onder jongeren, volwassenen en ouderen aantoonbaar afgenomen t.o.v. de vorige meting.	Uitvoering activiteitenprogramma 2022 gericht op gezond gewicht van het nieuwe Gezondheidsbeleid (2021-2025)		Het beleidsplan is door de Raad vastgesteld. De activiteiten liggen op koers.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		Uitvoering van het basistakenpakket en het aanvullende pakket door GGD-Fryslân 2022. (Aanvullende pakket wordt jaarlijks herzien), gericht op gezond gewicht.	✓	Het beleidsplan is door de Raad vastgesteld. Aan de uitvoering van het basispakket als activiteit is voldaan. Dit behoort tot de reguliere werkwijze en taak van de GGD
		Verder uitwerken programmatische aanpak status als JOGG gemeente (Jongeren op gezond gewicht"; een programmatische aanpak waarbij bestaande en nieuwe initiatieven bijeengebracht worden, gericht op gezonde voeding en levensstijl).	✓	Met ingang van 25 maart is de gemeente, ook een JOGG gemeente geworden. Deze activiteit is afgerond.
		Uitvoeren projecten vanuit GIDS (terugdringen van gezondheidsachterstanden, met speciale aandacht voor lage sociale economische status).	✓	Projecten vinden reguliere doorgang.
	Alcohol en Drugs (middelen gebruik) en Rookvrije generatie In 2022 is het middelen gebruik onder jongeren, volwassenen en ouderen aantoonbaar afgenomen t.o.v. de vorige meting.	Uitvoering activiteitenprogramma 2022 gericht op middelengebruik en rookvrije generatie (jongeren), van het nieuwe Gezondheidsbeleid (2021-2025).		Projecten vinden reguliere doorgang.
		Uitvoering activiteitenprogramma 2022 gericht op middelengebruik en rookvrije generatie, van het Preventie en Handhavingsplan 2020-2023.		Uitvoering van het activiteitenprogramma 2022 is gebaseerd op het staande gezondheidsbeleid. VNN, Het samenwerkingsverband Mei fêste hân en de GGD zijn partners die een rol spelen in de uitvoering van het activiteitenprogramma.
	Psychosociale gezondheid In 2022 zijn depressie gevoelens onder jongeren, volwassenen en ouderen aantoonbaar afgenomen t.o.v. de vorige meting.	Uitvoering activiteitenprogramma 2021 gericht op psychosociale gezondheid van het nieuwe Gezondheidsbeleid 2021-2025.		Het nieuwe beleidsplan is door de Raad vastgesteld. Uitvoering van het activiteitenprogramma 2021 is gebaseerd op het staande gezondheidsbeleid.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		Uitvoering activiteitenprogramma 2022 'Mei fêste hân' gericht op grensoverschrijdend gedrag en cyberpesten.		Via het project Mei fêste hân worden scholen gemotiveerd initiatieven op te pakken. Nu de scholen weer volledig open zijn worden activiteiten weer opgestart en uitgevoerd zoals gepland.
302	Meer maatschappelijke participatie			
	Het aantal huishoudens dat binnen gemeente in armoede leeft neemt af naar < 3,2%	Ontwikkelen en uitvoeren van nieuw vast te stellen integraal en kindgericht armoedebeleid; Inzet minimacoaches		Per 1 april 2022 start minimacoach bij de gemeente Dantumadiel. De minimacoach zal zich bezig houden met de uitvoering van Vroegsignalering van schulden en De VoorzieningenWijzer. Het nieuw te ontwikkelen armoede- en schuldenbeleid wordt in de zomer van 2022 verwacht
		Versterken samenwerking schuldhelpverlening, zowel intern (Gebiedsteam) als met derden (woningstichtingen); Intensiveren van vroegsignalering; Inzetten op preventie.		Er is een aanvraag gedaan voor lidmaatschap Nederlandse Schuldhelp Route voor preventie schulden. Het projectplan vroegsignalering is geïmplementeerd en onderdeel van reguliere werkwijze. Eind 2022/begin 2023 wordt de aanpak geëvalueerd Ook wordt dan de samenwerking met partijen geëvalueerd.
	Het percentage inwoners dat als vrijwilliger actief is bedraagt eind 2022 45%. Dat houdt een stijging in van 3% t.o.v. 2020. NB Friesland kent het hoogste % vrijwilligers landelijk.	Inzet werk- en activiteitenprogramma Stichting het Bolwerk.		Het werkplan 2022 wordt binnenkort door het college vastgesteld.
		In 2022 zijn er nieuwe uitgangspunten voor het welzijnsbeleid (2022-2025) bepaald inclusief bijbehorende activiteiten.		De nieuwe uitgangspunten voor het welzijnsbeleid zijn vastgesteld in de Kadernotitie. De nieuwe Uitvoeringnotitie is in afronding.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
	Het aantal inwoners dat zich sociaal en emotioneel eenzaam voelt neemt af met 5% van 39% (in 2020) naar 34% (in 2022). (Eén en ander is wel afhankelijk van de effecten die voortvloeien uit de impact van Corona, dit is nog niet meegenomen).	Inzet werk- en activiteitenprogramma Stichting het Bolwerk. Uitvoering geven aan het actieprogramma 'Eén tegen eenzaamheid'.		Via de 'Coalitie Kom Erbij' waar het programma 'Eén tegen eenzaamheid' onder valt, wordt er met 78 partnerorganisaties gewerkt aan de aanpak van eenzaamheid en bevordering van inclusie. Een deel van de Coronasteungelden worden bovendien ingezet om de lokale sociale structuur te verstevigen en extra verbindende activiteiten te laten opzetten door stichting Welzijn het Bolwerk.
	Het aantal inwoners dat gebruik maakt van de locaties en trainingen om te willen leren is t.o.v. 2020 toegenomen met 5%.	Er worden i.s.m. met partners themamiddagen en cursussen georganiseerd om laaggeletterdheid onder de aandacht te brengen en een goede doorverwijzing te realiseren (digitaalhuisplus).		Er worden doorlopend (reguliere) activiteiten georganiseerd en aangeboden. Dit in samenwerking met Bibliotheken, basisscholen, Friese Poort en het Bolwerk. Deze activiteiten zijn inmiddels weer volledig opgestart. Op 12 april komt de escape caravan in Damwâld,
303	Gunstiger opvoedklimaat			
	Alle kinderen vóór de schoolgerechtigde leeftijd zijn in beeld t.b.v. een afgestemde aanpak	Zorgcoördinatoren/pedagogen worden ingezet om het kind in beeld te brengen en vroegtijdige achterstand te kunnen signaleren (0-4 jaar).		De zorg coördinatoren en pedagogen worden doorlopend ingezet en bevraagd m.b.t. deze doelen. Alle kinderen zijn in beeld. Het gestelde Smartdoel is een wettelijke taak waaraan blijvend voldaan wordt. Het betreft hier een reguliere inzet vanuit de GGD en de peuteropvangorganisaties. Doelen, resultaten en voortgang worden geborgd in de frequente overleggen en reguliere samenwerking met de peuteropvangorganisaties. De opgenomen activiteiten zijn ingezet en uitgevoerd.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		Inzet op onderwijszorgarrangementen met de scholen: gemeentelijk: samenwerking met De Wingerd en andere basisscholen In ANNO-verband: Project Zorg en Onderwijs In provinciaal verband: Actieplan Fryske bern.		Onderwijs en zorg wordt opgepakt en ontwikkeld in de pilots met scholen die onder de vlag van Foar Fryske Bern, ANNO en NO als inspiratieregio worden opgezet en in 2021 van start zijn gegaan. We liggen goed op koers. Het project verloopt en vordert volgens planning. Het college heeft het actieplan (vierjarenplan) vastgesteld. Alle uitgangspunten zijn vastgelegd.
	Samenwerking op basis van een convenant met alle huisartspraktijken.	Verdere ontwikkeling en monitoring van het in 2021 gestarte project POH GGZ Jeugd.		Het project is afgerond. Het heeft inmiddels de status van reguliere werkwijze gekregen.
	De problematiek van kinderen die worden geconfronteerd met een echtscheidingssituatie wordt tot een minimum beperkt.	Resultaten bereiken via een actieve deelname aan het provinciale programma Kind in beeld bij echtscheiding, onderdeel van Foar Fryske Bêrn, en de methode van Sociale Innovatie. (Zie: www.foarfryskebern.nl).		Foar Fryske Bern en daarmee ook Kind in beeld bij echtscheiding zijn afgerond. We hebben actief deelgenomen aan Kind in beeld bij echtscheiding. Daardoor zijn wij beter in staat kinderen te ondersteunen in scheidingsituaties.
304	Beter organiseren zorg, welzijn en ondersteuning om dit duurzaam, bereikbaar en betaalbaar te houden			
	Sturinginstrumentarium sociaal domein geïmplementeerd inclusief periodieke rapportagestructuur ter ombuiging van tekorten en ter vergroting van inzicht en sturingsmogelijkheden.	Vervolg kostenbeheersing uitvoeren en monitoren: Onderwijs en Zorg, Zorg en Wezlijn, sociale bouwmarkt en POH GGZ Jeugd		Deze activiteiten liggen op koers. Er vinden diverse onderzoeken plaats om kosten omlaag te brengen.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		Evaluatie van Project Wending (waarbij de beweging van Gebiedsteams die werken in de dorpen is gemaakt) voorjaar 2022		In 2021 heeft er een herstart plaatsgevonden. Er is een nieuwe (interne) projectleider aangesteld. Ondanks de Coronaperiode heeft het project een impuls gekregen en wordt intensiever gekoppeld aan de Verbeteragenda. Gebied – en integraal gericht werken zijn als prioritair aangemerkt binnen het project.
	In 2022 wordt 50% van onze diensten voor eenvoudige producten digitaal verleend.	Afronding Digitaliseringsproject 2021.		Dit is niet afgerond en zal verder worden opgepakt bij de opbouw van de nieuwe organisatie.
	Gebiedsteams werken in het gebied met betrokken organisaties en inwoners (om zorg, welzijn en ondersteuning samen en zo dichtbij mogelijk te organiseren).	In samenwerking met bewoners opstellen gebiedsanalyses per gebied ter voorbereiding op gebiedsplannen. (één van de resultaten van project Wending). Benutten laagdrempelige voorzieningen voor ontmoeting en dagbesteding.		Begin 2021 heeft er een herstart plaatsgevonden. Er is een nieuwe (interne) projectleider is aangesteld. Het project heeft een impuls gekregen en wordt intensiever gekoppeld aan de Verbeter – en huisvestingsagenda. Gebied – en integraal gericht werken zijn als prioritair aangemerkt binnen het project.
		Acties n.a.v. resultaten benchmark WMO Vervoer ontwikkelen en uitvoeren.		De vervolgacties n.a.v. het onderzoek worden beschreven en vastgesteld. Dit verloopt volgens planning.

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Langer leven in goede gezondheid</i>
Gezondheidsbeleid 2021-2025 vastgesteld 28-9-2021
Preventie- en handhavingsplan Alcoholwet 2022 – 2025 vastgesteld 1-3-2002
<i>Meer maatschappelijke participatie</i>
Kadernota "samen leven, sterk voor elkaar" (2013)
Algemeen deel uitvoeringsplan (2014)
Uitvoeringsplan Participatiewet (2014)
Uitvoeringsplan WMO (2014)
Fan Weerde, mantelzorgbeleid (2016)
"Het nieuwe jongerenwerken"
Beleid sociaal domein (Wmo, Jeugdwet, Participatiewet) 2018/(2019)
Armoedebeleid (2018/2019)
Beleid terugvordering en verhaal, verificatiebeleid en handhavingsbeleid sociaal domein
Herijking Participatiebeleid
Visiedocument wonen en zorg

Onderwerp beleidsdocumenten
Visiedocument gebiedsteam (toegang)
Kadernota Welzijnsbeleid 2022 – 2025
<i>Gunstiger opvoedklimaat</i>
Uitvoeringsplan Jeugdwet (2014)
Lokaal actieplan Huiselijk geweld en kindermishandeling

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Werk-en Leerbedrijf NEF	Uitvoering Participatiewet.
Veiligheidsregio Fryslân onderdeel GGD Fryslân	Gezondheidsdienst van de Friese gemeenten ter bevordering van de gezondheidssituatie en leefstijl van inwoners.
Mobiliteitsburo Noordoost Fryslân	De gemeenten: Achtkarspelen, Dantumadiel, Dongeradeel, Ferwerderadiel, Kollumerland c.a., en Tytstjerksteradiel in de regio Noordoost Fryslân en de provincie Fryslân hebben besloten om samen te werken op het gebied van het regionale doelgroepenvervoer en openbaar vervoer, dit om de leefbaarheid in de regio Noord Oost Fryslân te behouden.
Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2018	De centrumgemeente is Leeuwarden. Het doel is de beleidsvoorbereiding ten behoeve van de wettelijke taken op terrein van jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning en participatie en de inkoop ten behoeve van wettelijke taken op het terrein van jeugdzorg en maatschappelijke ontwikkeling doelmatig en kwalitatief hoogwaardig te organiseren met de Friese gemeenten.
Stichting Versnellingsagenda Noordoost Fryslân	

Overzicht baten en lasten 2022 Programma 3: Soarch en Wolwêzen

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2022	Begroting na wijziging	Wijziging 1 ^e rapportage	Begroting na 1 ^e rapportage
Baten	8.318	8.304	529	8.833
Lasten	-32.448	-32.483	181	-32.303
Saldo baten en lasten	-24.130	-24.179	709	-23.470
Toevoegingen aan reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	148	183	56	239
Geraamd resultaat	-23.982	-23.996	765	-23.231

Toelichting op de wijzigingen Programma 3: Soarch en Wolwêzen

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Nieuwe wet inburgering	119	S
Bijstelling van het budget op grond van de 1 ^e toekenningsbeschikking 2022 voor de nieuwe wet inburgering. Dit betreft een specifieke uitkering vandaar dat zowel de baten als lasten met hetzelfde bedrag van € 119.187 worden bijgesteld.		

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Nationaal programma onderwijs (NPO)	118	I
Bijstelling van het budget op grond van de toekenningsbeschikking van 24 december 2021 voor de nieuwe wet inburgering. Dit betreft een incidentele specifieke uitkering voor 2022 en 2023 vandaar dat zowel de baten als lasten met hetzelfde bedrag van worden bijgesteld, met € 118.496 voor 2022 en € 69.123 voor 2023.		
Jeugd en Jongerenwerk	316	I
Het MDT project is verlengd tm 2023. Hier staan kosten tegenover. Per saldo budgettair neutraal.		
Verschillen kleiner dan € 50.000	-24	S
Totaal baten	529	I/S
Lasten		
Nieuwe wet inburgering	-119	S
Bijstelling van het budget op grond van de 1 ^e toekenningsbeschikking 2022 voor de nieuwe wet inburgering. Dit betreft een specifieke uitkering vandaar dat zowel de baten als lasten met hetzelfde bedrag van € 119.187 worden bijgesteld.		
Nationaal programma onderwijs (NPO)	-118	I
Bijstelling van het budget op grond van de toekenningsbeschikking van 24 december 2021 voor de nieuwe wet inburgering. Dit betreft een incidentele specifieke uitkering voor 2022 en 2023 vandaar dat zowel de baten als lasten met hetzelfde bedrag van worden bijgesteld, met € 118.496 voor 2022 en € 69.123 voor 2023.		
PGB WMO 18+	161	S
Het aantal afgegeven PGB's laat een dalende trend zien. Hierdoor kunnen de lasten naar beneden worden bijgesteld.		
Maatwerkvoorzieningen jeugd 18-	600	S
Vanwege het woonplaatsbeginsel neemt het aantal pleegzorgtrajecten af, waardoor de lasten afnemen. De inkomsten vanuit het gemeentefonds zijn ook gekort. Dit is al verwerkt in de begroting. De effecten van het woonplaatsbeginsel zijn per saldo nihil		
Jeugd en Jongerenwerk	-316	I
Het MDT project is verlengd tm 2023. Hier staan baten van subsidie tegenover. Per saldo budgettair neutraal.		
IOAW	62	S
De afgelopen jaren is een dalende lijn in het aantal IOAW-gerechtigden zichtbaar. Het budget kan daarom structureel afgeramd worden.		
Verschillen kleiner dan € 50.000	-89	I/S
Totaal lasten	181	I/S
Toevoegingen aan reserves		

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Totaal toevoegingen aan reserves	0	
Onttrekkingen aan reserves		
Reserve Coronacompensatie		
Verschillen kleiner dan € 50.000	56	I
Totaal onttrekkingen aan reserves	56	
Totaal saldo wijzigingen	765	

Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje

Waar gaat programma 4 'Wurk, Bedriuw en Rekreaasje' over?

Programmaportefeuillehouder : K. Agricola, R. Kempenaar

Inleiding

De gemeente Dantumadiel wil de bedrijvigheid bevorderen en staat voor het waarborgen van een goed en aantrekkelijk vestigingsklimaat. Mede door een actieve benadering van de ondernemers en met name in die sectoren die de Dantumadielse economie dragen (landbouw, bouw, metaal, zorg en recreatie). Daarnaast wordt ingezet op het behouden en versterken van de detailhandel in de kernen, waardoor de leefbaarheid gewaarborgd blijft.

Op het gebied van bedrijfsvestiging wil de gemeente zich inzetten voor het verbeteren van de kwaliteit en het beheer van bestaande bedrijventerreinen. De vestiging van lokaal gebonden, kleinschalige bedrijven heeft hierbij de voorkeur. Vestigings- dan wel uitbreidingsmogelijkheden zijn er op dit moment onder meer voor het bedrijventerrein bij de Westereen, Damwâld en voor het bedrijventerrein De Zwette te Feanwâlden. De komende tijd wil gemeente Dantumadiel zich oriënteren op de behoefte en goede invulling van bedrijventerreinen in de hele gemeente. Dit dient ook in het convenant bedrijventerreinen zijn weerslag te krijgen.

Het bevorderen van bedrijvigheid en dus de werkgelegenheid is van groot belang voor een leefbare en gezonde lokale samenleving. Werken aan innovatieve en duurzame werkgelegenheid, door samenwerking met Onderwijs en Ondernemers, is van groot belang. De regionale samenwerking in de vorm van de regionale versnellingsagenda kan daar zeker ook een bijdrage aan leveren.

De samenwerking met de ondernemers en de ondernemersverenigingen in de vorm van het Dantumadielse economisch platform en ondernemersfonds wil de gemeente versterken.

Recreatie en toerisme is een kans voor Dantumadiel. Dantumadiel is een prachtige groene gemeente. De gemeente ziet binnen haar grenzen toeristische en recreatieve ontwikkelingszones langs het vaarwater de Zwemmer, in en om het Bûtefjild het Eeltsjemar en langs de recreatieve infrastructuur en bij bestaande locaties met een toeristische waarde. De natuur- en agrarische gebieden bieden vooral ruimte aan kleinschalige recreatie.

Kansen liggen vooral in het gezamenlijk promoten van de gehele regio Noordoost Fryslân. De Noardlike Fryske Wâlden, het Bûtefjild en het cultureel historische landschap zijn voorbeelden van pareltjes die in een regionale aanpak meer bekendheid moet krijgen.

Daarnaast dienen nieuwe digitale mogelijkheden zich nadrukkelijk aan. De digitale recreatieve infrastructuur zal zodanig moeten worden opgezet dat bijvoorbeeld de recreanten een uitstapje op maat kunnen samenstellen.

Hoofddoelstelling:

Behouden en streven naar een gezond ondernemersklimaat.

Kerdoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: Bereikbaarheid

Kerdoelen

401.1 Bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven

Speerpunten:

- Aanbod van bedrijventerreinen;
- Provinciaal convenant bedrijventerreinen;
- Dienstverlening aan en het faciliteren van de ondernemers;
- Contacten met ondernemersverenigingen;

Waar gaat programma 4 'Wurk, Bedriuw en Rekreaasje' over?

- Ontsluiting d.m.v. wegen en digitale mogelijkheden;
- Op peil houden van werkgelegenheid;
- Bedrijven zoveel mogelijk in de dorpen behouden met het oog op de leefbaarheid.

401.2 Meer instroom en toeleiding naar werk

Speerpunten:

- Mismatch op de arbeidsmarkt;
- Re-integratie;
- Onderwijs;
- Ondernemersbelangen.

Toelichting:

- Door aantrekkende economie is de vraag naar bedrijventerreinen op verschillende plaatsen groot. Dat vraagt om actie en zal er zeker toe bijdragen dat het overleg over het aantal m2 bedrijventerreinen weer op scherp komt. Dat zal zeker de nodige spanning op gaan leveren in het overleg met de provincie.
- Daarnaast is door de genoemde economische ontwikkeling de vraag naar personeel sterk gestegen, de instroom vanuit de groep lager opgeleiden neemt gestaag toe maar zou mogelijk nog beter kunnen. Daar zal door gerichte acties een antwoord op gevonden moeten worden.

Onderwerp: Detailhandel

Kerdoel

402 Verbeteren detailhandel structuur

Speerpunten:

- Ondernemers;
- Ondernemersverenigingen;
- Overige maatschappelijke voorzieningen(en combi's);
- ANNO onderzoek;
- Winkelvloeroppervlak;
- Bereikbaarheid;
- Compleetheid detailhandel in de grotere kernen.

Onderwerp: Duurzame en innovatieve bedrijvigheid

Kerdoel

403 Meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid

Speerpunten:

- Behoud bedrijvigheid;
- Versterken sterke sectoren;
- Inzet op innovatie als dragende en stuwende kracht.

Onderwerp 404 Gastvrije gemeente

Kerdoel

404 Een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeente om te recreëren en te verblijven

Speerpunten:

- Ondernemersklimaat;
- Marketing en promotie;
- Verblijfsaccommodaties;
- Recreatieve infrastructuur;
- Toeristische voorzieningen.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
401.1	Bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven			
	Het aantal verkochte bedrijfskavels moet in de periode 2020-2022 toenemen met 25%.	Actieve promotie van de bedrijfskavels als opdracht voor de eigen bedrijven contactfunctionaris.		Ontwikkeling nieuwe kavels is van start
	Het realiseren van toename bedrijfsterreinen van 3% in het convenant. In alle dorpen waar lokale vraag naar bedrijventerreinen ontstaat dit faciliteren en ontwikkelen.	Overleg in ANNO verband met de provincie over de voorraad bedrijventerreinen en het convenant. Convenant evalueren en herpositioneren van bestaande voorraad.		Ontwikkeling nieuwe kavels is gestart. Convenant ligt klaar ter vaststelling college
	Gecombineerde bedrijfsbezoeken (collegeleden en BCF) organiseren.	Regelen van gecombineerde bezoeken door de contactfunctionaris.		Loopt volgens planning
	Organiseren van het Economisch Platform Dantumadiel.	Het ondersteunen van alle Ondernemersverenigingen (OV) in het ondernemersplatform Dantumadiel.		Loopt volgens planning
		Het begeleiden, afhandelen en beoordelen van de aanvragen in het kader van het ondernemersfonds Dantumadiel.		Loopt volgens planning
	Onderzoek vanuit economisch perspectief naar nieuwe ontsluitingswegen in De Westereen Oost in regionaal perspectief.	Dit wordt uitgewerkt in de opgaven zoals deze zijn opgesteld in de onlangs vastgestelde Mobiliteitsvisie (ANNO).		Nader onderzoek wordt opgestart, contact met provincie wordt gelegd.
401.2	Meer instroom en toeleiding naar werk			
	Betere aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt realiseren in het kader van de versnellingsagenda I Noordoost Friesland.	In het kader van de Versnellingsagenda worden de volgende business-cases uitgevoerd: 1.a. Mobiliteitscentrum; 1.b. Wendbaar vakmanschap; 1.c. Bouwen aan ambitie.		Binnen de genoemde businesscase zijn inmiddels projecten van start gegaan met subsidie vanuit de Versnellingsagenda.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
				Het gaat om de volgende projecten: • www.wurkstart.nl • https://qop.nl/werk-maken-van-vlas/ • https://qop.nl/valideren-relevant-worden-en-blijven-voor-werk/ • https://qop.nl/stadswerk plaats-noordoost-fryslan/ • https://qop.nl/lisdodde-als-isolatiemateriaal/ • https://qop.nl/wendbaar-vakmanschap-in-noordoost-fryslan/ • https://qop.nl/klantreis-kwetsbare-jongeren/ • https://qop.nl/educatiefaciliteiten-bij-bowinn/ Daarnaast zijn er nog een aantal projecten in voorbereiding waarbij de gemeente/Dokwerk initiatiefnemer is.
		Inzet van de Stichting QOP en Kennislab, om een sluitende keten te vormen voor arbeidsbemiddeling en toeleiding.		De intermediairspostie vanuit QOP wordt voortvarend opgepakt. Vanuit Kennislab mag meer sturing en duiding komen.
		Streven naar meer uitstroom uit de bijstand in samenwerking met NEF.		Ondanks de toegenomen problematiek bij de Dokwerk doelgroep, blijft het uitstroompercentage onverminderd rond de 50%.
	Stimuleren en mede organiseren van een traject van leven lang leren.	Ontwikkelen en implementeren van doorlopende ambitieroutes, ook experimenteel.		De volgende initiatieven ondervangen deze ambitie: Wurkstart, Valideren - relevant worden en blijven voor werk- en Stadswerkplaats
		Werken aan challenges in de diverse themalabs (Techlab, Digilab, Fjildlab en Zorglab).		De challenges onder de diverse themalabs worden uitgevoerd door Kennislab onder de Versnellingsagenda.
402	Verbeteren detailhandel en structuur			
	Het in stand houden van het winkelaanbod in de (drie grotere) kernen van Dantumadiel.	In voorkomende gevallen een actieve houding als het gaat om de leegstand in één van de drie centra richting eigenaren van winkelunits.		Actieve houding richting initiatiefnemers , meedenken in oplossingen voor bestemmingsherziening.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
	Op basis van het in ANNO verband opgesteld onderzoeksrapport nagaan/ afspreken hoe in de grotere kernen het complete winkelaanbod te behouden is in het belang van de totale regio.	Uitwerken detailhandelsvisie en opnemen in de omgevingsvisie		Detailhandelsvisie wordt gemaakt
403	Meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid in het kader van de regiodeal			
	Door een grote mate van samenwerking tussen bedrijven, onderwijs en overheid een hogere uitstroom vanuit het onderwijs naar bedrijven in drie stuwende bedrijfssectoren stimuleren.	Het vormen van samenwerkingsclusters van bedrijven en onderwijsinstellingen in de sectoren bouw, metaal en agrifood.		De volgende initiatieven ondervangen deze ambitie: Werkstart, Valideren - relevant worden en blijven voor werk-, Bowinn en Stadswerkplaats
		Innovatieve samenwerking in de bouwcampus, gericht op procestechnologie, ontwikkeling van circulaire producten en versnellen van marktintroducties.		Vanuit bouwcampus Bowinn wordt de genoemde samenwerking tot stand gebracht. Inzet is op intensivering danwel samensmelting Stadswerkplaats en Bowinn.
		Stimuleren van kennisdeling in de zogenaamde kennisnetwerken.		Zie teksten hierboven.
	Meer duurzaamheid in de sectoren bouw, metaal en agri-food/landbouw en zorg.	Bedrijven stimuleren meer duurzaamheidsmaatregelen te nemen.		Wordt gerealiseerd binnen initiatief Stadswerkplaats en het project Sign Again
		Circulair/duurzaam inkopen.		Dit is going concern.
		Duurzame en circulaire initiatieven vanuit dorpen en ondernemers stimuleren en faciliteren.		Een cursus circulair inkopen van CIRCO track wordt aangeboden aan ondernemers binnen de voedselbranche

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		Bedrijven stimuleren afval als grondstof te gebruiken.		Het project SIGN AGAIN is een initiatief van Probo, bouwbedrijf Postma en Dokwurk waarbij PVC-restafval beschikbaar wordt gemaakt als o.a. plaatmateriaal voor de bouwsector met inzet van Dokwurk. Er wordt actief gezocht naar bedrijven die zich willen aansluiten.
		In de landbouw/ agrifood-sector streven naar meer duurzame producten en productiewijze.		https://qop.nl/category/projecten/ Er lopen al diverse projecten met subsidie vanuit de Versnellingsagenda. Zie ook projecten Lisdodde en Werk maken van Vlas.
		Deelname aan het project Better Wetter over innovatie op het gebied van natte teelten.		Formeel is de einddatum van het project bereikt. Tot 1 juni heeft Dantumadiel het penvoerderschap. Daarna blijft Dantumadiel verantwoordelijk voor de subsidieafrekening. Op dit moment worden de onderzoeksresultaten en het vervolg overgedragen aan VIP.NL en, waarschijnlijk, het Wetterskip.
	Meer innovatie in de sectoren bouw, metaal en agri-food.	Activiteiten vanuit de agenda van de regiodeal uitvoeren gebruik makend van de reeds ontwikkelde initiatieven in de regio.		. Zie opmerkingen stadwerkplaats en leerwerkloket Noordoost Friesland. Wordt uitgevoerd onder de Versnellingsagenda.
	Arbeidsmarkt in de regio verbeteren (door Versnellingsagenda).	Extra inzet op het matchen van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt, gericht op de stuwende sectoren. Met name door gerichte actie op toeleiding trajecten.		Zie opmerkingen stadwerkplaats en leerwerkloket Noordoost Friesland.
		Inzet op een passend beroepsniveau, door een gezamenlijke inzet van de partijen.		Zie opmerkingen stadwerkplaats en leerwerkloket Noordoost Friesland.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
404	De aantrekkelijkheid en gastvrijheid van de gemeente om te recreëren en te verblijven verder vergroten en te vermarkten.			
	Meer toeristische en recreatieve voorzieningen in het Lauwersmeer-gebied, Waddengebied en Bûtenfjild te realiseren in de periode 2019-2022.	Toeristische ontwikkeling en ontsluiting Wetterwâlden – Bûtenfjild.		Afrondende fase, in afwachting op provincie voor subsidievaststelling zodat de eindafrekeningen opgemaakt kunnen worden.
		Verkenning recreatief park in de gemeente, gekoppeld Swemmer – Bûtenfjild Eeltsjemar, Rinsma-State.		Gestart met de verkenning rondom het Eeltsjemar en Rinsmapôle
	Groei van vrijetijdssector: meer bezoekers, bestedingen en banen in balans met leefomgeving 2020-2024.	Uitvoering geven aan de visie 'Land waar je landt; eropuit in de regio Noordoost-Fryslân' in samenhang met de uitvoering van de Versnellingsagenda, onderdeel Regiomarketing en Destinatiebranding.		Subsidie aanvraag ingediend. In afwachting van toekenning subsidie. Voorbereidende werkzaamheden worden getroffen.
		Ondersteunen van recreatieve ontwikkelingen vanuit de dorpen en bedrijven in de gemeente.		Contacten met dorpsbelangen, bijeenkomst met ondernemers gepland etc.

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Bereikbaarheid en ruimte voor bedrijven</i>
Convenant bedrijventerreinen Noordoost Fryslân
Agenda Netwerk Noordoost Fryslân 2016 – 2020
<i>Verbeteren detailhandel en structuur</i>
Inventarisatie detailhandel Noordoost Friesland
Agenda Netwerk Noordoost Fryslân 2016 – 2020
<i>Meer toekomstbestendige, duurzame en innovatieve bedrijvigheid</i>
Op weg naar een versnellingsagenda; Regiodeal Noordoost Fryslân
<i>Een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeenten om te recreëren en te verblijven</i>
Land en water verbonden; Toekomstbeeld en Strategische visie Waterrecreatie Noordoost Fryslân 2025
Land en water verbonden; Uitvoeren Waterrecreatievisie Noordoost Fryslân
Agenda Netwerk Noordoost Fryslân II 2016-2020
Agenda Netwerk Noordoost II met bijlagen en opgaven
Meerjarenplan 2016-2019 Stichting Regiomarketing en Toerisme Noordoost Fryslân
Jaarplan 2018 Stichting Regiomarketing en Toerisme Noordoost Friesland
Toekomstplan 2020 De Marrekrite
Beleidsbrief Economie van de gastvrijheid provincie Fryslân (2016)
Lauwersmeer presentatie 22-11-2012
Actieplan Noordoost aan het Wad 1 (2016)

Onderwerp beleidsdocumenten
Het Waddengebied een cultuurlandschap van wereldklasse
Investeringskader Waddengebied 2016-2026
Meerjarenprogramma Investeringskader Waddengebied 2018 en verder
Masterplan Waterfront Dokkum (2011)
Merk Fryslân: Strategisch Marketingplan 2015-2018
Zwerven door Fryslân: Plan van Aanpak Integrale Toeristische Basisinfrastructuur Fryslân (2015)
Toeristische ontwikkeling en ontsluiting Wetterwâlden-Bûtenfjild
Toeristisch programma Friese Wadden: Horizon 2013-2020
Toeristisch programma Friese Wadden: Horizon 2013-2020; Projectenboek

Nr	Onderwerp reguliere activiteiten
404	<i>Een betere uitstraling als aantrekkelijke en gastvrije gemeenten om te recreëren en te verblijven</i>
	Het op peil houden en versterken van de recreatieve en toeristische infrastructuur (water en land)
	Marketing en gastheerschap van de regio (via subsidie Stichting Regiomarketing en Toerisme)
	Harmonisatie van regelgeving binnen de Noordoost-Friese gemeenten op het gebied van recreatie en toerisme
	Beoordelen, verlenen en vaststellen van subsidies op het gebied van recreatie en toerisme
	Het houden van overleggen met stakeholders en het afleggen van bedrijfsbezoeken
	Ondersteunen van recreatieve en toeristische ondernemers bij het realiseren van hun plannen
	Advisering over recreatieve en toeristische vraagstukken

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Marrekrite	De Marrekrite behartigt binnen de opgedragen taken de gemeenschappelijke belangen van de colleges, met als doel een evenwichtige en gecoördineerde ontwikkeling van de recreatie in de provincie Fryslân, rekening houdende met de belangen van natuur en landschap.
IJswegencentrale Oostergo	Opgericht met als doel het organiseren van schaatstochten in de regio bij voldoende ijsdikte

Overzicht baten en lasten 2022 Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2022	Begroting na wijziging	Wijziging 1 ^e rapportage	Begroting na 1 ^e rapportage
Baten	64	64	0	64
Lasten	-797	-805	-198	-1.002
Saldo baten en lasten	-733	-741	-198	-939
Toevoegingen aan reserves	-222	-222	0	-222
Onttrekkingen aan reserves	366	374	181	555
Geraamd resultaat	-589	-589	-17	-605

Toelichting op de wijzigingen Programma 4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Geen verschillen		

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Totaal baten		
Lasten		
De Gemeente Dantumadiel heeft voor ondernemers van het MKB een subsidieplafond ingesteld van € 110.000 ter compensatie van de kosten van maatregelen om te voldoen aan de 1,5 meter richtlijnen van het RIVM. De gemaakte kosten worden gedekt uit de reserve coronacompensatie en hebben geen effect op het resultaat.	-110	I
Voor de (versnelde) ontwikkeling van bedrijventerreinen zijn extra voorbereidingskosten nodig. We streven er naar deze voorbereidingskosten volledig terug te verdienen bij de verkoop van de bedrijventerreinen. Daarmee zullen deze kosten op langere termijn naar verwachting budgetneutraal zijn voor de gemeente.	-71	I
Verschillen kleiner dan € 50.000	-17	I
Totaal lasten	-198	I
Toevoegingen aan reserves		
Totaal toevoegingen aan reserves		
Onttrekkingen aan reserves		
Algemene Reserve		
Voor de (versnelde) ontwikkeling van bedrijventerreinen zijn extra voorbereidingskosten nodig. We streven er naar deze voorbereidingskosten volledig terug te verdienen bij de verkoop van de bedrijventerreinen. Daarmee zullen deze kosten op langere termijn naar verwachting budgetneutraal zijn voor de gemeente.	71	I
Reserve coronacompensatie		
De subsidie voor compensatie ter compensatie van de kosten van maatregelen om te voldoen aan de 1,5 meter richtlijnen van het RIVM. Het subsidieplafond bedraagt € 110.000. Deze kosten onttrekken we uit de coronareserve. Per saldo budgettair neutraal.	110	I
Totaal onttrekkingen aan reserves	181	I
Totaal saldo wijzigingen	-17	

Programma 5: Wenjen en Omjouwing

Waar gaat programma 5 'Wenjen en Omjouwing' over?

Programmaportefeuillehouder : G. Wiersma

Inleiding

Dantumadiel wil investeren in de toekomst. Dat vraagt aandacht voor duurzaamheid, leefbaarheid, de leefomgeving en de inwoners in al hun behoeften. Dantumadiel wil inzetten op ruimtelijke en sociale kwaliteit. Wonen is een eerste levensbehoefte. De overheid, de gemeente niet in de laatste plaats, heeft en houdt onvermijdelijk een grote invloed op het voorzien in die behoefte. Het zal de komende periode een prominent onderwerp van aandacht zijn. Door krimp en veranderde woonbehoeften is de vraag veranderd. Het aanbod is daar nog onvoldoende op aangepast. De komende jaren wordt het belangrijk om dat te verbeteren. Iedereen moet goed, duurzaam en passend, waar mogelijk levensloop- en toekomstbestendig, in zijn woonbehoefte kunnen voorzien. We willen inwoners vasthouden en mogelijk zelfs nieuwe inwoners aantrekken. Dat vergt durf, creativiteit en het gebruik maken van alle conventionele en innovatieve middelen.

Een belangrijke opgave voor de komende periode is ook om onze lokale samenleving duurzamer te maken. We willen daar als gemeente zelf het goede voorbeeld in geven door de energiebehoefte van gemeentelijke gebouwen te verminderen. De inwoners, bedrijven en instellingen moeten bewust worden gemaakt van de noodzaak tot verduurzaming en de mogelijkheden daartoe. De circulaire economie heeft de toekomst. We willen dat ook bij de afvalverwerking gaan toepassen.

Ruimtelijke kwaliteit vraagt naast ecologie, economie, sociaal-ruimtelijke aspecten ook aandacht voor onze gebouwde omgeving. We willen graag behouden wat waardevol is en de eigenheid en identiteit van onze dorpen mee bepaalt. Tegelijk willen we de inwoners ruimte geven om aan die eigenheid vorm te geven door minder regelend op te treden.

Hoofddoelstelling:

Behouden en versterken van een aantrekkelijke woon-, werk- en leefomgeving:

- Duurzaam;
- Toekomstgerichte;
- Schoon;
- veilig.

Kerdoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: **Wonen**

Kerdoel

501 Het verbeteren van toekomstgericht wonen, waarbij alle doelgroepen op de woningmarkt hun woonwensen kunnen realiseren

Speerpunten:

- Match op de woningmarkt;
- Vraaggerichtheid en daar snel op kunnen inspelen;
- Bediening van doelgroepen;
- Inspelen op demografische ontwikkelingen.

Onderwerp: **Duurzaamheid**

Kerdoel

502 In 2030 is Noordoost Fryslân een regio die volhoudbaar voorziet in haar behoefte qua energie, voedsel, producten en diensten

Waar gaat programma 5 'Wenjen en Omjouwing' over?

Speerpunten:

- Voorbeeldgedrag;
- Gedragsbeïnvloeding;
- Ondersteuning minder draagkrachtigen;
- Verduurzaming energieproductie;
- Duurzaamheid in de fysieke leefomgeving.

Onderwerp: **Ruimtelijke kwaliteit/ro/bouwen**

Kerndoel

503.1 De cultuurhistorische waarden worden beter beschermd.

Speerpunten:

- Focus op integrale benadering ruimtelijke kwaliteit;
- Nadrukkelijker koppeling ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid;
- Wegnemen kwaliteitsverstoringen;
- Behoud en versterking gebiedseigen kwaliteiten.

Kerndoel

503.2 De gemeente heeft vertrouwen in haar inwoners op het gebied van ruimtelijke kwaliteit.

Speerpunten:

- Vergunningen beleidsarm;
- Deregulering;
- Optimaliseren van regelgeving met duidelijker kaders en meer vertrouwen in inwoners.

Onderwerp: **Afval**

Kerndoel

504 Meer toepassen van de uitgangspunten van de circulaire economie.

Speerpunt:

- Het sluiten van grondstofketens, door gebruik te maken van hernieuwbare grondstoffen en door de grondstoffen, onderdelen en producten te hergebruiken.
- Het beter scheiden van afval om de circulariteit te vergroten.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
501	Het verbeteren van toekomstbestendig wonen, waarbij alle doelgroepen op de woningmarkt hun woonwensen kunnen realiseren			
	Voor alle doelgroepen op de woningmarkt moet een stijging geconstateerd worden in het vinden van een woning t.a.v. de basissituatie 2020.	Het programmadoel van 20% relateren aan de cijfers van de regionale woningmarkt monitor.		Op dit moment is nog niet meetbaar of de kans op een woning verbeterd is. Binnenkort is meetbaar of de kans op een woning verbeterd is.
		Een jaarlijkse update van de regionale woningmarkt monitor met een weergave van de productie van nieuwe woningen.		Naar verwachting is die update eind Q2 beschikbaar

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		Aanpak verrommeling en verpaupering dorpen (huur- en koopwoningen) in samenwerking met Thús Wonen en gebiedsteams.		Dit is in de prestatieafspraken met Thús Wonen vastgelegd.
		Uitvoeren herstructureringsproject en.		De herstructureringsprojecten van Thús Wonen zijn bijna afgerond. In Broeksterwâld worden nog 16 sociale woningen opgeleverd na de al uitgevoerde sloop van 18 sociale wo-ningen.
		Uniformeren afspraken herstructureringsgemeenten en corporaties.		Gemeente en corporatie werken volgens deze afspraken.
		Uitrol Dom 2-projecten: verbetering particuliere woningvoorraad.		Er zijn DOM's actief in Driezum, Rinsumageast en Broeksterwâld. In Driezum en Rinsumageast gaat het om door hun zelf realiseren van woningbouw in nauw overleg met de gemeente.
		Activiteiten regionale agenda wonen (ANNO).		Inmiddels hebben de ANNO gemeenten op het gebied van woningbouw meer ruimte op eigen regie, aangezien de Provincie niet meer mij kijkt naar de aantallen. Dit is in november 2021 met de Provincie afgesproken. Periodiek vindt er overleg tussen ANNO en Provincie plaats t.a.v. de voortgang. In Q1 is er 1 keer overleg geweest.
		Actualiseren Woonbeleid (i.s.m. harmonisatietraject).		Is afgerond.
		Monitoren woningvoorraad, o.a. realisatie plannen en leegstand.		Naar verwachting is die update eind Q2 beschikbaar
		Periodiek overleg met stakeholders woningmarkt (Platform).		Wordt dit jaar ingepland.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		Inspelen op demografische ontwikkelingen met aandacht voor alle doelgroepen op de woningmarkt. O.a. door actief in te spelen op innovatie en met grondzaken ontwikkelen van een kavelstrategie en leveren van maatwerk.		Inmiddels is de Provincie gekomen met nieuwe bevolkingsprognoses. De lijn is veel positiever geworden dan bij eerdere prognoses. Er wordt dus weer groei verwacht de komende 10 jaar. De gemeente speelt daar op in door het woningbouwprogramma te verruimen, maar blijft wel het aantal plannen kritisch volgen vanwege "balans op de woningmarkt".
		Promotie van en stimuleren van toekomstbestendig wonen door faciliteren en stimuleren van vernieuwende woonconcepten.		Dit staat op de gezamenlijke agenda van ANNO gemeenten en Provincie. Maar ook bijvoorbeeld de Frosk locatie in de Westereen is hier een voorbeeld van.
		Samen met de stakeholders op de woningmarkt actief inzetten op verduurzaming van de woningvoorraad.		In de woningbouwprojecten wordt met ontwikkelaars dit in de gaten gehouden. Voorbeeld is het dorp Driezum waar verduurzaming samen met stakeholders word opgepakt. En de uitvoering van de warmte transitievisie word in alle dorpen opgestart.
		Ontwikkelen van nieuwe vormen van planontwikkeling en innovatieve kavelstrategie: flexibel en duurzaam maatwerk per dorp (zowel grote als kleine dorpen) met brede spreiding: in prijsklasse, voor starters, senioren, sociaal en privaat.		Het woonprogramma is in het 1e kwartaal geactualiseerd.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		Ontwikkelen van extra mogelijkheden voor starters, senioren en mensen met een kleine beurs (erfpacht, stimuleren leningen voor levensloopbestendigheid en duurzaamheid, blijversleningen) met flexibiliteit en maatwerk per dorp. Door o.a. initiatieven vanuit het Volkshuisvestingsfonds te ontwikkelen.		Bij het project de Frosk in de Westereen wordt ingezet op betaalbare woningbouw. In Damwâld is de intentie dat er nog sociale koop en huur woningen bijkomen.
		Promotie levensloopbestendig wonen.		Hiervoor zal in het 2e kwartaal een website voor worden opgezet.
502	In 2030 is het noordoosten van Fryslân een regio die volhoudbaar voorziet in haar behoefte qua energie, voedsel, producten en diensten			
	De gemeente Dantumadiel wekt in 2030 70% van de benodigde elektriciteit op een duurzame wijze op.	Er wordt een bijdrage geleverd aan realisatie van de provinciale Regionale Energiestrategie (RES) 1.0 langs de lijnen van de eigen vastgestelde ambitie.		Wij zijn betrokken bij de onderwerpen van de RES. Voor 2022 willen we in de gemeenteraad bespreken hoe we de ambitie willen gaan halen.
		In één dorp/wijk starten met de Wijkuitvoeringsplannen (WUP's): het proces om te komen tot een aardgasvrije wijk.		We gaan contact opnemen met het eerste dorp voor het maken van een Wijkuitvoeringsplan
		In 2022 wordt voor één wijk de Proeftuin Aardgasvrije Wijken (PAW) aangevraagd.		Deze subsidie is niet meer beschikbaar in 2022.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		Er wordt onderzoek gedaan naar toepassing van alternatieven voor aardgas, zoals aquathermie en hernieuwbare gassen (waterstof en groengas), waarbij specifiek aandacht is voor een gunstige verdeling van de lasten en de lusten in de omgeving.		Het onderzoek wordt uitgevoerd in samenspraak met ander Friese gemeenten vanuit RES Fryslân. Groen gas, betreft een onderzoek en lobby traject door de provincie uitgevoerd.
		Er wordt uitvoering gegeven aan de doelen en acties uit de Energietransitie 2.0.		Wij zijn betrokken bij de onderwerpen van de RES. Voor 2022 willen we in de gemeenteraad bespreken hoe we de ambitie willen gaan halen.
		Project "NOF als energieleverancier" van KennislabNOF. Driezum is als pilotdorp gekozen, er is een green-dealsubsidie aangevraagd door het Kennislab.		Deze subsidie is niet toegekend. In samenspraak met de UT Twente en TU Delft zijn nieuwe subsidie bronnen aangeboord.
	Energieconsumenten zijn zich bewuster van hun energiegebruik en de consequenties voor milieu en samenleving, en zijn gemotiveerd tot duurzaam energiegebruik en besparing.	Samen met bedrijfsleven en onderwijs worden inwoners benaderd, met behulp van onder meer projectmatige voorlichting, om de isolatie van woningen te optimaliseren.		Naast de inzet van de energiecoach wordt er in Q2 een communicatiecampagne gelanceerd.
		Het communicatieplan wordt uitgevoerd.		Een communicatiecampagne wordt gelanceerd in het 2 ^{de} kwartaal
		Binnen de huidige raadsperiode worden voldoende elektrische laad-palen geplaatst om binnen de gemeente aan de behoefte te voldoen. De opgave is in 2025 in totaal 71 stuks.		

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		Er wordt een snellaadpunt gerealiseerd.		Het plaatsen van een snellaadpunt staat voor 2024 op de rol in de regio Noordoost-Fryslân. Het is op dit moment nog niet rendabel om een snellaadpunt in werking te stellen.
		Er wordt uitvoering gegeven aan het leningstelsel Dantumadiel, waarbij inwoners en bedrijven kunnen lenen voor o.a. duurzaamheidsmaatregelen, levensloopbestendigheid en verbetering van panden.		Momenteel zijn de duurzaamheidslening en de starterslening van kracht, er wordt gekeken naar de mogelijkheden deze leningsvormen te verbreden.
		Het project RREW wordt uitgevoerd. 1.800 huishoudens krijgen een 'energiebespaarbox'. Ook zijn er energiecoaches en -adviseurs actief in de gemeente die inwoners stimuleren tot energiebesparing. Dit gesubsidieerde project duurt tot juli 2022.		De doelgroep wordt de eerste helft van 2022 aangeschreven met het aanbod van een energiebespaarbox. De coach is actief in de gemeente. Daarnaast is er in jan. 2022 ook een subsidie verstrekt van €283.663 voor energiearmoede bij de minima waarvoor een projectplan wordt voorbereid.
		Het Duurzaam Bouwloket wordt versterkt.		Duurzaam bouwloket is aangepast naar de huidige inzichten en de vragen vanuit de samenleving. Dit is een continue proces.
		Energiecoöperaties worden ondersteund en de oprichting van nieuwe energiecoöperaties wordt gestimuleerd.		Ten gevolge van het zonnebeleid is het voor energiecoöperaties aanzienlijk lastiger geworden om initiatieven te starten voor zon op grond. EKF Feanwalden is een zon op dak project gestart in broeksterwald, dit is erg succesvol, er zijn al 30 inwoners bereid gevonden hierin te participeren.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
	Door voorbeeldgedrag van bestuur en apparaat over het volledige spectrum van duurzaamheid wordt de lokale samenleving tot duurzamer gedrag aangezet.	Er wordt aantoonbaar maatschappelijk verantwoord en circulair ingekocht conform het eigen inkoopbeleid, de duurzaamheidsvisie en het uitvoeringsprogramma circulair inkopen van de provincie.		Het eigen inkoopbeleid is vormgegeven door het team inkoop. De duurzaamheidsvisie is nog niet gerealiseerd. Dit heeft te maken met de krimp in het team duurzaamheid en de toenemende vragen vanuit energietransitie. De aansluiting bij Circulair Friesland wordt actief gezocht.
		Er wordt een plan ter vaststelling voorgelegd voor de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed.		In 2022 zullen de gebouwen van de gemeente worden bezocht en voorzien van een energiescan
		De klimaatadaptatie wordt verbeterd op de wijze als vastgelegd in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP).		De GRP wordt uitgevoerd.
		Het onttrekken van grondstoffen uit afval wordt geoptimaliseerd.		Afvalscheiding en stimulering van hergebruik is een doorlopende activiteit.
		Het onttrekken van energie uit (groen)afval (biomassa) wordt bevorderd en geoptimaliseerd.		Door optimalisatie van de afvalscheiding door Omrin wordt steeds meer biogas geproduceerd. Dit is een doorlopende activiteit.
	De biodiversiteit wordt verbeterd.	Er wordt een biodiversiteitsagenda opgesteld om de ingezette lijn van biodiversificatie verder door te trekken.		We zijn bezig met het opstellen van de biodiversiteitsagenda.
		Er worden afspraken gemaakt met boeren over landschapsbeheer, verkeersveiligheid, vergroten biodiversiteit, klimaatadaptatie, Circulaire Economie, energiebesparing en fossielvrije energie. Er wordt gezocht naar mogelijkheden voor crowdfunding als financiële basis om biodiversiteit te versterken.		Er wordt onderzoek gedaan naar oplossingen om compostering van bermmaaisel wettelijk mogelijk te maken

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		Dantumadiel sluit aan bij Provinciaal biodiversiteitsplan gericht op herstel van de insectenpopulaties.		Herstel insectenpopulaties wordt nagestreeft in het nieuwe onderhoudsbestek voor bermen. Met de insectenroute in onze bermen sluiten we aan bij de provinciale insectenroute.
		De noodzaak van biodiversiteit wordt in het onderwijs opgenomen door projecten vanuit NME De Klyster.		De Klyster biedt diverse lespakketten aan op het gebied van Biodiversiteit, zo gaat bijvoorbeeld dit voorjaar het 'Hommelproject' van start.
	Het certificaat fair trade blijft behouden en bedrijven en organisaties in de gemeente worden gestimuleerd hier aan mee te doen.	Minimaal 2 maal per jaar in de fair-trade week wordt gecommuniceerd door de werkgroep in de plaatselijke krant en worden er publieksacties georganiseerd.		
		Uitvoering geven aan het campagne criterium voor "fair trade"-inkoop.		Eerlijke handel is opgenomen in het inkoopbeleid.
		Er wordt een jaarlijkse boomplantdag georganiseerd, indien mogelijk samen met de Klyster.		
503.1	De cultuurhistorische waarden worden beter beschermd.			
	Herstructurerings- en transformatiegebieden zijn in 2019 geïnventariseerd, geprioriteerd en daarvan wordt jaarlijks 10 % aangepakt.	Er wordt een structuurvisie bebouwde gebieden met een uitvoeringsprogramma en prioriteitenlijst van ruimtelijke projecten opgesteld. Dit kent overigens een relatie met het Volkshuisvestingsfonds waar keuzes gemaakt worden waar het fonds wordt ingezet.		Het uitvoeringsprogramma moet nog opgemaakt worden.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
	Woningen en gebouwen die langer leeg hebben gestaan dan 10 jaar, waarvoor geen zicht is op herinvulling, zijn herbestemd.	Inventarisatie leegstaande woningen en gebouwen en inventarisatie leegstandsduur en ruimtelijke kwaliteitswaarde.		Dit wordt in de 2 ^e helft van 2022 opgepakt in relatie met het nieuwe instrument "Regionale Prestatieafspraken". Een aanjaagactie vanuit het Rijk en gecoördineerd vanuit de Provincie.
	De ruimtelijke kwaliteit van de woonomgeving is verbeterd met 5 % op de leefbarometer.	Alle na 1-1-2019 in voorbereiding te nemen projecten in de fysieke leefomgeving worden voorzien van paragraaf ruimtelijke kwaliteit.		Vanaf vorig jaar is hier verder uitvoering aan gegeven.
		Opstellen van prioriteitenlijst op basis van sloopurgentie.		In verband met de financiële situatie en herziening van prioriteiten wordt realisatie niet meer verwacht binnen de lopende raadsperiode, maar onderzocht wordt of met behulp van het Volkshuisvestings-fonds toch aan de oplossing van het probleem kan worden gewerkt.
		Opstellen sloopstimuleringsregeling.		In verband met de financiële situatie en herziening van prioriteiten wordt realisatie niet meer verwacht binnen de lopende raadsperiode. In voorkomende gevallen leveren we zo goed mogelijk maatwerk. Als we een positieve beschikking krijgen op een eventuele aanvraag voor een bijdrage uit het Volkshuisvestingsfonds kan deze actie wellicht alsnog worden opgepakt.
		De DOM's worden ingezet bij de verbetering van zowel leefbaarheid als ruimtelijke kwaliteit van de dorpen in brede betekenis.		De DOM Driezum/Wâlterswâld is bezig met woningbouwplannen en het verbeteren van de leefbaarheid.
		Plannen toetsen aan bijdrage aan duurzaam landschap. Bij alle plannen wordt de landschapsarchitect ingeschakeld.		Het onderwerp heeft in de planbeoordeling in toenemende mate de aandacht.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
	Er wordt beleid ontwikkeld voor het behoud van beschermingswaardige gebouwen en structuren. Samen met de dorpen worden hiervoor de prioriteiten bepaald.	Beschermingswaardige gebouwen in beeld brengen en samen met dorpen prioriteiten bepalen.		In het kader van de herziening van het welstandsbeleid is enige jaren geleden een actuele lijst opgesteld. De nadere prioritering moet worden uitgevoerd.
		Opstellen van ruimtelijke kwaliteitskaarten per kern.		Door een latere invoeringsdatum van de omgevingswet, is er ook een langere periode gepland voor een kwalitatief goede omgevingsvisie. Deze kent nog niet het detailniveau waarbij er sprake is over kwaliteitskaarten. Het ligt in de lijn der verwachtingen dat dit wel gaat gebeuren.
503.2	De gemeente heeft vertrouwen in haar inwoners op het gebied van ruimtelijke kwaliteit.			
	Welstandsbeleid wordt herzien.	Er wordt beleid ontwikkeld om de kwaliteit van de woonomgeving te verhogen en inwoners te faciliteren bij het ontwikkelen van bouwplannen.		Het nieuwe welstandsbeleid Dantumadiel wordt in de loop van dit jaar opgepakt.

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Wonen</i>
Beleidsvisie wonen
Prestatieafspraken
<i>Duurzaamheid</i>
Energietransitie ANNO Uitvoeringsprogramma 2017-2020
<i>Ruimtelijke kwaliteit / RO / bouwen</i>
Structuurvisies binnen DDFK
Beeldkwaliteitsplannen
Welstandsnota

Onderwerp reguliere activiteiten
<i>Wonen</i>
Woningbouwprogrammering
Voorbereiden prestatieafspraken woningbouwcorporaties
Adviseren in ruimtelijke processen en procedures
Subsidieadviezen
Adviseren bij herstructureringsopgaven
<i>Duurzaamheid</i>
Adviseren andere disciplines

Onderwerp reguliere activiteiten
<i>Ruimtelijke kwaliteit / RO / bouwen</i>
Eigen gemeentelijke ruimtelijke opgaven begeleiden
Ruimtelijk adviseren in vergunningprocedures
Opstellen ruimtelijke onderbouwingen
Begeleiden ontheffings- en bestemmingsplanprocedures

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO)	De FUMO is de Friese vertaling van de landelijk in te stellen Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's). Doel is kwaliteitsverbetering en verhoging van de efficiency van de uitvoering van wettelijke milieutaken van gemeenten en provincies.
Welstandszorg Hûs en Hiem	Het voorzien van de gemeenten in de welstandsadviesing als bedoeld in de Woningwet en adviesing over toepassing van de Monumentenwet.

Overzicht baten en lasten 2022 Programma 5: Wenjen en Omjouwing

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2022	Begroting na wijziging	Wijziging 1 ^e rapportage	Begroting na 1 ^e rapportage
Baten	3.093	3.258	0	3.258
Lasten	-3.683	-3.912	-61	-3.974
Saldo baten en lasten	-589	-655	-61	-716
Toevoegingen aan reserves	-96	-96	0	-96
Onttrekkingen aan reserves	193	258	107	365
Geraamd resultaat	-493	-493	46	-447

Toelichting op de wijzigingen Programma 5: Wenjen en Omjouwing

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Geen verschillen		
Totaal baten		
Lasten		
Voor de (versnelde) ontwikkeling van woningen zijn extra voorbereidingskosten nodig. We streven er naar deze voorbereidingskosten volledig terug te verdienen bij de verkoop van de woningen. Daarmee zullen deze kosten op langere termijn naar verwachting budgetneutraal zijn voor de gemeente.	-107	
Verschillen kleiner dan € 50.000	46	I
Totaal lasten	-61	
Onttrekkingen reserves		
Algemene Reserve		

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Voor de (versnelde) ontwikkeling van woningen zijn extra voorbereidingskosten nodig. We streven er naar deze voorbereidingskosten volledig terug te verdienen bij de verkoop van de woningen. Daarmee zullen deze kosten op langere termijn naar verwachting budgetneutraal zijn voor de gemeente.	107	
Totaal onttrekkingen reserves	107	
Totaal saldo wijzigingen	46	

Programma 6: Iepenbiere Romte

Waar gaat programma 6 'Iepenbiere Romte' over?

Programmaportefeuillehouder : K. Wielstra, G. Wiersma

Inleiding

Het beheer van de openbare ruimte is van oudsher een belangrijke kerntaak van de gemeente. Voor het welbevinden van zowel onze inwoners als andere gebruikers, is het van belang dat er wordt gezorgd voor een goed onderhouden, leefbare, duurzaam ingerichte, veilige en gezonde openbare ruimte.

Een onderdeel van de openbare ruimte betreft de riolering. Het beleid en de ontwikkelingen op het gebied van riolering worden in 2021 vastgelegd in het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP). Het is een beleidsmatig en financieel document over de gemeentelijke watertaken en een hulpmiddel om goede beleidsafwegingen te maken op het terrein van de zorgplicht voor afvalwater, hemelwater en grondwater in relatie tot de bescherming van de bodem- en waterkwaliteit.

De kwaliteit van de openbare ruimte dient doelmatig beheerd te worden. Er dient een kwaliteitsniveau te worden vastgesteld voor alle kapitaalgoederen, waarbij voldoende bijbehorende middelen beschikbaar worden gesteld voor beheer, dagelijks onderhoud, planmatig onderhoud en vervangingen om zodoende het beheer planmatig te kunnen uitvoeren. Daarnaast verlangt de provincie dat gemeenten hun kapitaalgoederenbeheer op orde hebben.

Duurzaamheid is een breed begrip dat ook bij de inrichting van de openbare ruimte een rol speelt. De gemeente is als opdrachtgever nadrukkelijk aan zet om de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente (programma 5) mee te nemen in de aanbesteding, uitvoering en beheer.

In dit programma wordt ook aandacht besteed aan het onderwerp verkeer en mobiliteit. We zetten ons in voor een veilige, aantrekkelijke, gezonde en duurzame bereikbaarheid van alle mogelijke bestemmingen voor bewoners, ondernemers en gasten van onze gemeente. In grote lijn gaan de doelstellingen over de verkeersstructuur en over verkeersveiligheid.

Hoofddoelstelling:

Zorgen voor een goed onderhouden, leefbare, duurzaam ingerichte veilige en gezonde openbare ruimte voor onze inwoners en andere gebruikers.

Kerdoelstellingen:

De hoofddoelstelling is nader uitgewerkt naar kerndoelstellingen die hieronder per onderwerp worden beschreven.

Onderwerp: Het realiseren van toekomstbestendige rioolsystemen

Kerdoel

601 Het realiseren van toekomstbestendige rioolsystemen

Speerpunten:

- Bestaande en nieuwe openbare ruimte meer klimaatrobust inrichten.
- Inwoners meer waterbewust maken.

Onderwerp: In stand houden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte

Kerdoel

602 In stand houden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte.

Speerpunten:

- In de gemeente Dantumadiel worden voor het beheer van kapitaalgoederen separaat kwaliteitsniveaus vastgesteld.

Waar gaat programma 6 'lepenbiere Romte' over?

Onderwerp: Duurzame inrichting openbare ruimte

Kerdoel

Realiseren van een duurzame inrichting van de openbare ruimte.

Speerpunten:

- In Dantumadiel is er sprake van een gezond, aantrekkelijk en duurzame openbare ruimte.

Onderwerp: Verkeer/mobiliteit

Kerdoel

604 Het verkeerssysteem is doelmatig, aantrekkelijk en veilig en voldoet aan de behoefte van verkeersdeelnemers.

Speerpunten:

- doorgaande verbetering van de verkeersveiligheid in afstemming met de bereikbaarheid;
- verknopen fiets-, openbaar vervoer- en autonetwerk (ketenmobiliteit);
- fiets als gezond en duurzaam alternatief;
- bewustwording d.m.v. verkeerseducatie.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
601	Het beter functioneren van rioolsystemen			
	Bestaande openbare ruimte meer klimaatrobuust inrichten.	Opstellen van factsheets voor de grootste overlast locaties. Daarmee leggen we vast om welke gebieden het gaat, welke oplossingsrichting kan worden gekozen en wat globaal de kosten zijn. Bij herstructurering en reconstructies o.i.d. kunnen deze factsheets gebruik worden om de overlastlocatie op te lossen.		Het opstellen van de factsheets is opgenomen in het in december 2021 vastgestelde Gemeentelijk Rioleringsplan

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
	Nieuwe openbare ruimte meer klimaatrobust inrichten.	In ruimtelijke plannen moet ruimte voor berging en afvoer van hemelwater worden gereserveerd. In nieuwe stedenbouwkundige ontwerpen moet klimaatontwikkeling worden meegenomen, zowel in gemeentelijke plannen als die van ontwikkelaars / woningcorporaties. Daarnaast wordt het Handboek inrichting openbare ruimte toegepast (vastgesteld 2021).		In nieuwbouwplannen komt klimaatontwikkeling nadrukkelijk op de agenda. Klimaatontwikkeling heeft ook nadrukkelijk een plek in de omgevingsvisie waardoor het ook onderdeel uitmaakt van het omgevingsplan.
	Inwoners meer waterbewust maken.	Voorlichting en communicatie voor inwoners.		Het waterbewustmaken is opgenomen in het in december 2021 vastgestelde Gemeentelijk Rioleringsplan.
602	Instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte.			
	Een nadere verdiepingsslag aanbrengen in het kapitaalgoederenbeleid/beheer.	Opstellen uitvoeringsplan watergangen (baggerplan) op basis het kapitaalgoederenbeheer.		Opstellen uitvoeringsplan baggeren gereed in Q3 2022

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
	Het verbeteren van het kwaliteitsniveau van de kapitaalgoederen.	Wegwerken achterstallig onderhoud van stedelijk water conform bestuurlijk ondertekende Overeenkomst Stedelijk Water met Wetterskip voor 2025. Uitvoeren groot onderhoud/vervanging bruggen, conform onderzoek onderhoudstoestand bruggen. • Brug in Butenfjild VW0009A; brug vervangen voor een duiker. Voorbereiding 2021, uitvoering in 2022 • Plattebrêge (trekvaart) brug vervangen voor een duiker. Voorbereiding en uitvoering in 2022 Brug in Butenfjild (Tienewei) brug vervangen voor een duiker. Voorbereiding in 2022, uitvoering in 2023.		Wegwerken van het achterstallig onderhoud moet voor 31-12-2025 . Het achterstallig onderhoud wordt meegenomen in het uitvoeringsplan. Van de brug in Butenfjild VW0009A; de voorbereiding is uitgevoerd in Q1 2022, de extra middelen worden aangevraagd bij de PPN. Van de brug Plattebrêge (trekvaart); de voorbereiding is uitgevoerd in Q1 2022, de extra middelen worden aangevraagd bij de PPN. Van de brug in Butenfjild Tienewei; de voorbereiding is uitgevoerd in Q1 2022, de extra middelen worden aangevraagd bij de PPN.
	Inwoners meer betrekken bij (het onderhoud) van de openbare ruimte.	Eénmaal per jaar overleg organiseren tussen werkleiders en dorpsbelangen over beheer openbare ruimte.		Jaarlijks is er een overleg met de portefeuillehouder en de betrokken ambtenaar over het onderhoudsplan van het komende jaar.
				1 x per 4 jaar wordt er een schouw georganiseerd. Hierbij zijn aanwezig; de werkleider, dorpsbelangen, pfh gemeentewurk.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
603	Realiseren van een duurzame inrichting van de openbare ruimte.			
	Vergroten van de biodiversiteit.	Stimulering initiatieven biodiversiteit zoals bijenlint, toepassing van bokashi van groenafval.		Alle initiatieven die bijdragen aan biodiversiteit worden zo veel mogelijk ondersteund door de gemeente. Een voorbeeld hiervan is het initiatief van vrijwilligers uit Dantumadiel op het gebied van exotenbestrijding en het stimuleren van de biodiversiteit.
		Exotenbestrijding wordt provinciebreed opgepakt, op basis van onderzoek Iepenwacht.		De gemeente Dantumadiel doet mee met de provinciale aanpak.
	Meer gebruik van onderhoudsvriendelijke duurzame materialen.	Meer circulair gebruik van materialen.		Waar mogelijk worden circulaire materialen gebruikt. Als voorbeeld: Het college heeft een intentieverklaring ondertekend voor het toepassen van biobased isolatiemateriaal.
	Kapitaalgoederen duurzamer onderhouden, levensduur verlengen.	Plan maken voor omvorming van openbare ruimte waardoor duurzamer beheer mogelijk is (budgetverhoging eenmalige omvorming). Voorbeeld: omvorming fietspaden van elementen, asfalt of schelpen, die frequent onderhoud behoeven, naar een duurzame betonverharding. Dit projectmatig uitvoeren als er subsidie beschikbaar is en indien de structurele last op onderhoud daarmee kan worden verlaagd.		Aan de voorbereiding van dit plan wordt gewerkt. Een businesscase wordt op dit moment gemaakt.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
		Herinrichting Kavelwei en inrichting de brink te Broeksterwâld (in relatie tot DOM-project Broeksterwâld).		In voorbereiding, start uitvoering Q3-2022 of Q4-2022.
		De Ontwerpvisie voor de doorgaande route Driezum – Damwâld biedt een leidraad voor de uniforme aanpak inrichting openbare ruimte. Uitvoering vindt plaats indien werk met werk kan worden gemaakt.		Het uitwerken van de ontwerpprincipes is in voorbereiding. Eind 2022 afronden.
		Samen met inwoners uitvoering aan een schouw van de openbare ruimte geven.		Er is 1 x per 4 jaar een schouwronde met; dorpsbelang, pfh Gemeentewerk en werkleiders. Er is nog geen plan voor een schouwronde met inwoners.
604	Verkeer/mobiliteit			
	De gemeente draagt naar vermogen bij aan de ambitie van Fryslân zodat er in 2025 geen verkeersdoden en ernstige verkeergewonden zijn.	Aanpak verkeersknelpunten in reactie op klachten/melding, afhankelijk van prioritering en beschikbare budget.		Het verkeerstknelpuntenbudget was tot nu toe gereserveerd voor de Haadwei Damwâld. Na besluitvorming over het voorstel maatregelen Haadwei, kunnen de beschikbare middelen weer ingezet gaan worden voor de verkeersknelpunten.
		Het college zal zich inzetten voor meer frequente verkeershandhaving in de vorm van snelheidscontroles op meerdere locaties binnen de dorpen.		Dit wordt aangekaart binnen het Driehoeksoverleg voor het beschikbaar stellen van de benodigde capaciteit. De prioritering wordt besproken in het Verkeersoeverleg tussen politie en portefeuillehouder.
		Uitvoering maatregelen om het landbouwverkeer vanwege verkeersveiligheid uit de dorpen (Damwâld, Rinsumageast) te krijgen. Leidraad hiervoor is de verdere uitwerking van de Mobiliteitsvisie (ANNO).		Dit heeft sterke verwantschap met de afwaardering van de N361 (Lauwersseewei) door de provincie. Deze casus zal meegenomen worden in dit project. De planning is afhankelijk van de provincie aangezien zij trekker zijn van de afwaardering van de N361.

Nr	Doelen	Activiteiten	Voortgang 1 ^{ste} rapportage	Toelichting 1 ^{ste} rapportage
	Verbeteren verkeersveiligheid rond schoolzones.	Uitvoeren van afgesproken maatregelen en oplossen van knelpunten binnen de financiële mogelijkheden.		Zie toelichting 'aanpak verkeersknelpunten'.
	Stimuleren fietsverkeer door optimaliseren van het fietsnetwerk en het fietsparkeren.	Het opgestelde Fietspadenplan (in ANNO-verband) uit te werken in een uitvoeringsprogramma (incl. financiën).		Wordt verder uitgewerkt in het nieuwe nog op te stellen Gemeentelijk Mobiliteitsplan (GMP) Het GMP wordt dit jaar opgestart.
	Verbetering van de ketenmobiliteit van alle vormen van vervoer zoals het openbaar vervoer om de bereikbaarheid te verbeteren, zodanig dat wordt voldaan aan de verplaatsingsbehoefte van de verkeersdeelnemers.	Dit wordt uitgewerkt in de opgaven zoals deze zijn opgesteld in de Mobiliteitsvisie (ANNO).		De opgaven zijn in onderzoek.
		Ontwikkelen van het stationsgebied De Westereen. De uitkomsten betreffen bij de uitwerking opgaven van de Mobiliteitsvisie (ANNO).		Is in onderzoek
	Ontsluiting De Westereen: komen tot een oplossing met zo breed mogelijk draagvlak in overleg met het dorp.	Dit is onderdeel van de verdere uitwerking van de Mobiliteitsvisie (ANNO).		Uitwerking mobiliteitsvisie vindt momenteel plaats.
	Samen met verenigingen voor dorpsbelangen en inwoners: Aanpak knelpunt(en) onderliggend wegennet Centrale As.	Miedloane, Dammeloane, Koailoane en Broekloane. Miedloane en Dammeloane Fase 1 zijn in 2021 aangepakt. Dammeloane Fase 2 in 2022.		In uitvoering, danwel afgerond

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Riolering</i>
Gemeentelijk rioleringsplan (vastgesteld december 2021)
Meetplan riolering (in ontwikkeling)
<i>Onderhoudskwaliteit openbare ruimte</i>
Beleids- en beheersplan Gebouwen (vastgesteld februari 2021)
Groenbeleids- en beheersplan ((vastgesteld oktober 2021)
Beleidsplan openbare verlichting (vastgesteld februari 2021)
Wegenbeleids- en beheersplan (vastgesteld februari 2021)
Beleidsplan water (vastgesteld oktober 2021)
Beleids- en beheersplan Kunstwerken (vastgesteld oktober 2021)

Onderwerp beleidsdocumenten
<i>Duurzame inrichting openbare ruimte</i>
Intentieverklaring Dark Sky Waddengebied (m.u.v. Kollumerland c.a.)
Biodiversiteitsbeleid (in ontwikkeling)
<i>Verkeer/mobiliteit</i>
Mobiliteitsvisie (ANNO) (2020)
Manifest verkeersveiligheid (2015)
Verkeersstructuurplan Dantumadiel (2012)

Verbonden partij	Bijdrage aan beleidsdoelstellingen
GR Leer-Werkbedrijf Noard East Fryslân. (Dokwurk)	Instandhouden c.q. realiseren van de vastgestelde onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte.

Overzicht baten en lasten 2022 Programma 6: Iepenbiere Romte

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2022	Begroting na wijziging	Wijziging 1 ^e rapportage	Begroting na 1 ^e rapportage
Baten	1.913	1.884	0	1.884
Lasten	-5.873	-5.768	-233	-6.001
Saldo baten en lasten	-3.961	-3.884	-233	-4.117
Toevoegingen aan reserves	-230	-230	0	-230
Onttrekkingen aan reserves	190	190	0	190
Geraamd resultaat	-4.000	-3.923	-233	-4.157

Toelichting op de wijzigingen Programma 6: Iepenbiere Romte

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Geen verschillen		
Totaal baten	0	
Lasten		
Voormalig zwembad De Frosk: voor de herontwikkeling van het terrein dient het gebouw gesloopt te worden. Het betreft de totale sloopkosten zoals bedoeld in de motie van de raad van 26 mei 2021	-200	I
Verschillen kleiner dan € 50.000	-33	I
Totaal lasten	-233	I
Totaal saldo wijzigingen	-233	I

Algemeene dekkingsmiddels

Waar gaat 'Algemeene dekkingsmiddels over?

Algemeene dekkingsmiddels

Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de algemene dekkingsmiddelen in de gemeentelijke begroting apart zichtbaar gemaakt.

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit:

- Lokale heffingen
Dit zijn opbrengsten uit de gemeentelijke belastingen en heffingen en de daarmee samenhangende uitvoeringskosten voor de WOZ, de heffing en de invordering.
- Algemene uitkeringen
Dit zijn de van het Rijk ontvangen middelen om de gemeentelijke taken uit te voeren. Een deel van dit geld komt uit het Gemeentefonds en wordt uitgekeerd in de vorm van algemene uitkeringen, dit is inclusie de decentralisatie-uitkering "sociaal domein".
- Dividend
Dit zijn de opbrengsten (dividend) uit de deelnemingen in de BNG.
- Overige algemene dekkingsmiddelen
Dit zijn de overige algemene dekkingsmiddelen waaronder het taakveld treasury en de overige baten en lasten (stelposten).

Mutaties in de reserves

Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de mutaties in de algemene- en bestemmingsreserves apart zichtbaar gemaakt in de begroting.

De mutaties in de reserves die een relatie hebben met een specifiek programma zijn opgenomen onder het desbetreffende programma zodat per programma een resultaat voor en na bestemming zichtbaar is.

Onder algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien vinden rentetoevoegingen plaats aan de algemene reserve en de reserve bouwgrondexploitatie.

Overzicht baten en lasten 2022 Algemeene dekkingsmiddels

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2022	Begroting na wijziging	Wijziging 1 ^e rapportage	Begroting na 1 ^e rapportage
Baten				
Lokale heffingen	4.307	4.307	0	4.307
Algemene uitkering	38.570	39.785	260	40.045
Dividend	31	31	80	111
Overige algemene dekkingsmiddelen	21	51	0	51
Ombuigingen algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0
Totalen Baten	42.928	44.173	340	44.513
Lasten				
Lokale heffingen	-103	-103	0	-103
Algemene uitkering	-258	-254	0	-254
Dividend	0	0	0	0
Overige algemene dekkingsmiddelen	-307	-307	-235	-542
Ombuigingen algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0
Totalen Lasten	-669	-665	-235	-900
Totalen voor mutaties reserves	42.260	43.509	105	43.614
Toevoegingen aan reserves	-165	-278	-39	-317
Onttrekkingen aan reserves	117	117	0	117
Geraamd resultaat	42.211	43.347	66	43.413

Toelichting op de wijzigingen Algemeene dekkingsmiddels

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Algemene uitkering	221	I
De decembercirculaire 2021 levert voor 2022 een voordeel op van € 221.000 ten opzichte van de septembercirculaire.		
Algemene uitkering	39	I
Er is bij de decembercirculaire 2021 nog een coronacompensatie ontvangen. Deze opbrengst wordt direct gestort in de reserve Coronacompensatie en is daarmee budgetneutraal.		
Dividend		
Als aandeelhouder ontvangt de gemeente een dividenduitkering van Afvalsturing Friesland. Deze dividenduitkering is hoger dan (structureel) opgenomen in onze begroting. Het is verantwoord om deze dividenduitkering (structureel) te verhogen in verband met de solvabiliteitspositie van deze partij.	80	S
Totaal baten	340	I/S

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Lasten		
Overige algemene dekkingsmiddelen	-133	I
In het principeakkoord voor de Cao Gemeenten is een loonstijging van 3,6% opgenomen. Deze stijging is niet meegenomen in de personeelsbegroting. Daarnaast zijn de premiestijgingen niet meegenomen in de begroting. Dit levert een nadeel op van € 501.700 in de uitvoeringsbegroting. Het aandeel van Dantumadiel in dit nadeel bedraagt € 133.000. De structurele stijging wordt meegenomen bij het opstellen van de uitvoeringsbegroting 2023.		
Verschillen kleiner dan € 50.000	-102	I/S
Totaal lasten	-235	I/S
Toevoegingen aan reserves		
Reserve coronacompensatie	-39	I
Er is bij de decembercirculaire 2021 nog een coronacompensatie ontvangen. Deze opbrengst wordt direct gestort in de reserve Coronacompensatie en is daarmee budgetneutraal.		
Totaal toevoegingen aan reserves	-39	
Onttrekkingen aan reserves		
Totaal onttrekkingen aan reserves		
Totaal saldo wijzigingen	66	

Overhead

Waar gaat Overhead over?

Overhead

In het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV wordt onder artikel I, tweede lid onder I de definitie overhead nader gedefinieerd. In de toelichting van het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV is de definitie voor overhead van Vensters voor Bedrijfsvoering gehanteerd als uitgangspunt voor de definitie van overhead binnen het BBV. De Commissie BBV heeft als taak om duidelijkheid te verschaffen wanneer de toepassing van deze definitie in de praktijk tot vragen leidt. Dit heeft geleid tot een notitie overhead waarin beschreven is wat wel en wat niet onder de overhead valt.

Overhead bestaat in elk geval uit:

1. leidinggevenden primair proces (hiërarchisch).
2. financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie.
3. P&O / HRM.
4. inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement).
5. interne en externe communicatie m.u.v. klantcommunicatie (KCC).
6. juridische zaken.
7. bestuurszaken en bestuursondersteuning.
8. informatievoorziening en automatisering (ICT).
9. facilitaire zaken en Huisvesting.
10. documentaire Informatie Voorziening (DIV).
11. managementondersteuning primair proces.

Overzicht baten en lasten 2022 Overhead

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2022	Begroting na wijziging	Wijziging 1 ^e rapportage	Begroting na 1 ^e rapportage
Baten				
Overhead	7	7	0	7
Totalen Baten	7	7	0	7
Lasten				
Overhead	-7.170	-7.170	0	-7.170
Totalen Lasten	-7.170	-7.170	0	-7.170
Saldo baten en lasten	-7.163	-7.163	0	-7.163

Toelichting op de wijzigingen Overhead

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Geen verschillen		
Totaal baten	0	

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Lasten		
Geen verschillen		
Totaal lasten	0	
Totaal saldo wijzigingen	0	

Heffing VPB

Waar gaat Heffing VPB over?

Heffing VPB

Voor een zeer groot aantal activiteiten van de gemeente Dantumadiel geldt dat niet voldaan wordt aan de ondernemingscriteria en dat deze niet belasting- en aangifteplichtig zijn voor de VPB. Er is ofwel sprake van het aanbieden van een “collectief goed” (geen deelname economische verkeer), “normaal vermogensbeheer” of van “structureel verlieslatende activiteiten”.

De gemeente doet alleen aangifte voor haar belaste activiteiten in het kader van de verkoop afvalstromen en het grondbedrijf. Het aan deze activiteiten toe te rekenen vermogen wordt gewaardeerd op de fiscale openingsbalans. Het te betalen bedrag aan VPB op het resultaat behaald met de grondexploitaties is op korte termijn beperkt, tenzij een enorm herstel in de vastgoedmarkt optreedt. Daarom is ervoor gekozen het te betalen bedrag aan VPB als PM-post te oormerken en alleen de externe kosten die gemoeid zijn met het verplichte aangifteproces te begroten.

Overzicht baten en lasten 2022 Heffing VPB

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2022	Begroting na wijziging	Wijziging 1 ^e rapportage	Begroting na 1 ^e rapportage
Baten				
Heffing VPB	0	0	0	0
Totalen Baten	0	0	0	0
Lasten				
Heffing VPB	0	0	0	0
Totalen Lasten	0	0	0	0
Saldo baten en lasten	0	0	0	0

Toelichting op de wijzigingen Heffing VPB

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Geen verschillen		
Totaal baten	0	
Lasten		
Geen verschillen		

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Totaal lasten	0	
Totaal saldo wijzigingen	0	

Onvoorzien

Waar gaat Onvoorzien over?
Onvoorzien Op grond van het besluit begroting en verantwoording worden de gereserveerde middelen voor structureel onvoorzien apart zichtbaar gemaakt in de begroting.

Overzicht baten en lasten 2022 Onvoorzien

Onderwerpen (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2022	Begroting na wijziging	Wijziging 1 ^e rapportage	Begroting na 1 ^e rapportage
Baten				
Onvoorzien	0	0	0	0
Totalen Baten	0	0	0	0
Lasten				
Onvoorzien	0	0	0	0
Totalen Lasten	0	0	0	0
Saldo baten en lasten	0	0	0	0

Toelichting op de wijzigingen Onvoorzien

Bedragen x € 1.000	Afwijkingen 1 ^e rapportage	Incidenteel (I) Structureel (S)
Baten		
Geen verschillen		
Totaal baten	0	
Lasten		
Geen verschillen		
Totaal lasten	0	
Totaal saldo wijzigingen	0	

Totaaloverzicht financieel effect 1e rapportage 2022

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2022	Begroting na wijziging	Wijziging 1 ^e rapportage	Begroting na 1 ^e rapportage
Baten				
1: Ynwenner en Bestjoer	254	254	0	254
2: Mienskip	162	178	-10	167
3: Soarch en Wolwêzen	8.318	8.304	529	8.833
4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	64	64	0	64
5: Wenjen en Omjouwing	3.093	3.258	0	3.258
6: Iepenbiere Romte	1.913	1.884	0	1.884
Algemiene dekkingsmiddels	42.928	44.173	340	44.513
Overhead	7	7	0	7
Heffing VPB	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	0
Totaal baten	56.740	58.122	858	58.980
Lasten				
1: Ynwenner en Bestjoer	-3.100	-3.104	-30	-3.134
2: Mienskip	-2.808	-3.111	-108	-3.219
3: Soarch en Wolwêzen	-32.448	-32.483	181	-32.303
4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	-797	-805	-198	-1.002
5: Wenjen en Omjouwing	-3.683	-3.912	-61	-3.974
6: Iepenbiere Romte	-5.873	-5.768	-233	-6.001
Algemiene dekkingsmiddels	-669	-665	-235	-900
Overhead	-7.170	-7.170	0	-7.170
Heffing VPB	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	0
Totaal lasten	-56.548	-57.017	-684	-57.701

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting 2022	Begroting na wijziging	Wijziging 1 ^e rapportage	Begroting na 1 ^e rapportage
Saldo van baten en lasten per programma				
1: Ynwenner en Bestjoer	-2.845	-2.849	-30	-2.879
2: Mienskip	-2.646	-2.933	-118	-3.051
3: Soarch en Wolwêzen	-24.130	-24.179	709	-23.470
4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	-733	-741	-198	-939
5: Wenjen en Omjouwing	-589	-655	-61	-716
6: Iepenbiere Romte	-3.961	-3.884	-233	-4.117
Algemiene dekkingsmiddels	42.260	43.509	105	43.614
Overhead	-7.163	-7.163	0	-7.163
Heffing VPB	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	0
Totaal saldo van baten en lasten	192	1.105	174	1.279
Toevoegingen & onttrekkingen aan reserves				
Toevoegingen aan reserves	-713	-826	-39	-865
Onttrekkingen aan reserves	1.014	1.401	464	1.864
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	300	575	425	999
Geraamde resultaat	492	1.679	599	2.278

Effecten voor de meerjarenraming 2023-2025

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025
Saldo van baten en lasten per programma			
1: Ynwenner en Bestjoer	-13	-13	-13
2: Mienskip	-96	-96	-21
3: Soarch en Wolwêzen	772	772	772
4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje	0	0	0
5: Wenjen en Omjouwing	0	0	0
6: Iepenbiere Romte	0	0	0
Algemeine dekkingsmiddels	66	63	63
Overhead	0	0	0
Heffing VPB	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0
Totaaleffect meerjarenraming	729	726	801
Toevoegingen & onttrekkingen aan reserves			
Toevoegingen aan reserves	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	75	75	0
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	75	75	0
Geraamde resultaat	804	801	801

Toelichting op de wijzigingen Effecten voor de meerjarenraming 2023-2025

Bedragen x € 1.000	2023	2024	2025
1: Ynwenner en Bestjoer			
Verschillen kleiner dan € 50.000	-13	-13	-13
2: Mienskip			
Aanjaagfonds Kunst en Cultuur (Corona)	-75	-75	0
Verschillen kleiner dan € 50.000	-21	-21	-21
3: Soarch en Wolwêzen			
Dalende trend PGB's, minder maatwerkvoorzieningen Jeugdzorg als gevolg van woonplaatsbeginsel en inder uitkeringen IOAW	823	823	823
Nieuwe wet inburgering	-119	-119	-119
Verschillen kleiner dan € 50.000	68	68	68
4: Wurk, Bedriuw en Rekreaasje			
Geen verschillen			
5: Wenjen en Omjouwing			
Geen verschillen			
6: Iepenbiere Romte			
Geen verschillen			
Algemniene dekkingsmiddels			
Hogere dividenduitkering Afvalsturing Friesland	80	80	80
Verschillen kleiner dan € 50.000	-14	-17	-17
Totaal saldo wijzigingen	729	726	801

Bedragen x € 1.000	2023	2024	2025
Overhead			
Geen verschillen			
Heffing Vennootschapsbelasting			
Geen verschillen			
Onvoorzien			
Geen verschillen			
Onttrekkingen reserves			
Reserve coronacompensatie			
Aanjaagfonds Kunst en Cultuur	75	75	0
Totaal saldo wijzigingen	804	801	801

Corona

Inleiding

De Coronacrisis geeft aanleiding om extra informatie te verstrekken over risico's, extra kosten en de compensatiemaatregelen vanuit het Rijk. Om de gevolgen van Corona voor de gemeente inzichtelijk te maken wordt voor zolang dat nodig is aan de bestaande P&C documenten de paragraaf Corona toegevoegd.

Risico's

Bij de uitbraak van de Coronacrisis zijn een aantal risico's benoemd die we lopen. Deze risico's zijn verwerkt in het risicomangement pakket Naris en zijn onderdeel van de risico's genoemd in de paragraaf Weerstandsvermogen van de begroting 2022. Het gaat hierbij om de volgende specifieke Coronarisico's.

Risicogebeurtenis
CORONA - Minder inkomsten: toeristen en parkeerbelasting
CORONA - Veiligheid: Meer beroep op openbare orde en handhaving (o.a. horeca, sportvelden, openbare gebouwen)
CORONA - Overschrijding wettelijk vastgestelde termijnen
CORONA - Inkomsten: risico op achterblijven legesopbrengsten (bouwleges, e.d.)
CORONA - Minder inkomsten: door uitstel betaaltermijnen/ toename debiteuren
CORONA - Faillissement/surseeance verbonden partijen
CORONA - Minder inkomsten Faillissement/surseeance/financiële tegenvallers bij deelnemingen
CORONA - Taakstellende bezuinigingen worden niet gehaald
CORONA - Inkomsten: risico gewaarborgde geldleningen en garantstellingen (sportclubs e.d.)
CORONA - Hogere uitgaven volksgezondheid , Wmo en Jeugdzorg als gevolg van de Pandemie en Rijksbeleid (RIVM).
CORONA - Dwingen van (zorg)aanbieders bepaalde activiteiten op lager pitje te zetten/ dan wel tijdelijk te stoppen (bv dagopvang)
CORONA - Veiligheid; onvoldoende capaciteit sociale opvangorganisaties/ voedselbanken
CORONA - Sterkte instroom en vertraagde uitstroom bijstandsgerechtigden (BUIG) en bijzondere bijstand zelfstandigen (BBZ)
CORONA - Faillissement/ surseeance/ financiële tegenvallers bij contractpartijen (leveranciers, afnemers)
CORONA - Juridisch: niet voldoen subsidie-eisen of verantwoording
CORONA - Inkomsten: vertraging grondverkoop (ook bedrijventerreinen)
CORONA - Toename fraude door ontbreken toezicht en overzicht
CORONA - Inkomsten: risico op vertraging investeringen/projecten
CORONA – (Onderwijs)gebouwen moeten voldoen aan 1.5 meter economie

Het totaal benodigde weerstandsvermogen dat is geactualiseerd bij het opstellen van de jaarstukken 2021 bedraagt € 3.300.000. Bovengenoemde Coronarisico's zijn daar 6,46% verantwoordelijk voor. Dat betekent dat de Coronarisico's voor afgerond € 213.000 onderdeel zijn van het benodigde weerstandsvermogen. Daarbij opgemerkt dat het programma Naris uitgaat van simulaties, waarbij er vanuitgegaan wordt dat niet alle risico's zich gelijktijdig voordoen.

Compensatiepakket

Vanuit het Rijk worden eenmalig gelden toegekend om gemeenten te ondersteunen in de extra gemaakte kosten of de misgelopen opbrengsten. Tot dusver zijn er twee compensatiepakketten beschikbaar gesteld. De totale omvang de pakketten bedraagt € 2.168.000. Deze middelen zijn toegekend op basis van maatstaven in de Algemene uitkering. Het is daarmee een indicatief bedrag en zegt dus niks over de werkelijke extra kosten. De keuze waar de middelen aan te besteden is aan de gemeente zelf.

Van de ontvangen middelen is inmiddels € 528.000 daadwerkelijk besteed (stand ultimo 2021),

In het volgende overzicht worden de bestede middelen afgezet tegen het ontvangen budget.

Onderwerp		Budget	Onttrekkingen & verplichtingen t/m 1e Turap 2022	Restant
Jeugd	€	86.000	€ -10.000	€ 76.000
WMO	€	197.000	€ -55.672	€ 141.328
Participatie	€	595.000	€ -293.250	€ 301.750
Inkomensondersteuning	€	317.000	€ -122.500	€ 194.500
Onderwijs	€	50.000		€ 50.000
Welzijn	€	42.000	€ -65.000	€ -23.000
Lagere apparaatskosten (opschalingskorting)	€	242.000	€ -45.503	€ 196.497
Inkomstenderving	€	157.000		€ 157.000
Toezicht en handhaving	€	45.000		€ 45.000
Verkiezingen	€	102.000	€ -53.000	€ 49.000
Afvalsturing	€	29.000	€ -29.000	€ -
Buurt- en dorpshuizen	€	68.000	€ -21.200	€ 46.800
Vrijwilligersorganisaties jeugd	€	8.000	€ -9.138	€ -1.138
Cultuur	€	223.000	€ -279.500	€ -56.500
Precariobelasting	€	2.000		€ 2.000
Toeristenbelasting	€	5.000		€ 5.000
Overig	€	-	€ -119.556	€ -119.556
Totalen	€	2.168.000	€ -983.763	€ 1.064.681